

Forslag om Lov for Grønland om kontrol med den fredelige udnyttelse af nukleart materiale

Kapitel 1 Formål og definitioner mv.

§ 1. Formålet med loven er at sikre, at nukleart materiale fra Grønland udnyttes til fredelige formål, og at Kongeriget Danmark overholder sine internationale sikkerhedskontrolforpligtelser.

§ 2. I denne lov forstås ved:

1. Nukleart materiale: Malm, udgangsmateriale eller specielt fissilt materiale.
2. Malm: Enhver malm, der i fastsatte gennemsnitskoncentrationer, jf. stk. 2, indeholder stoffer, som gør det muligt ved kemiske og fysiske behandlinger at fremstille udgangsmateriale.
3. Udgangsmateriale: a) Uran, som indeholder den isotopsammensætning, der forefindes i naturen, b) uran, hvis indhold af uran 235 er mindre end det normale, c) thorium, d) ethvert af de forannævnte materialer i form af metal, legeringer, kemiske forbindelser eller koncentrat, og e) ethvert andet materiale, der indeholder et eller flere af ovennævnte materialer i fastsatte koncentrationer, jf. stk. 2.
4. Specielt fissilt materiale: a) Plutonium 239, b) uran 233, c) uran beriget med uran 235 eller 233, d) ethvert produkt indeholdende et eller flere af ovennævnte isotoper, og e) andre fissile materialer som fastsat efter stk. 2.
5. Anlæg: Reaktor, kritisk anlæg, omdannelsesanlæg, fabrikanlæg, oparbejdningsanlæg, isotopadskillelsesanlæg, særskilt oplagringsanlæg, anlæg til behandling eller oplagring af affald og alle andre lokaliteter, hvor udgangsmateriale eller specielt fissilt materiale normalt benyttes.
6. Den nukleare brændselscyklus: Alle aktiviteter i forbindelse med produktion af atomenergi fra brydning af malm over etablering og drift til og med nedlæggelse af kernekraftværker og slutdeponering af det radioaktive affald.

Stk. 2. Udenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om de i stk. 1, nr. 2, anførte gennemsnitskoncentrationer, de i stk. 1, nr. 3, anførte koncentrationer, og de i stk. 1, nr. 4, anførte andre fissile materialer svarende til det, der er fastsat i medfør af Euratom-traktatens artikel 197.

§ 3. Udenrigsministeren er som myndighed for sikkerhedskontrol i Kongeriget Danmark ansvarlig for efterlevelse af kongerigets internationale sikkerhedskontrolforpligtelser.

Stk. 2. Beredskabsstyrelsen varetager opgaver vedrørende sikkerhedskontrol, herunder fastsætter særlige kontrolbestemmelser, udøver tilsyn og kontrol med overholdelse af sikkerhedskontrolforpligtelser og foretager sikkerhedskontrolinspektioner, jf. §§ 4-6 og 8.

Stk. 3. Udenrigsministeren kan efter forhandling med Naalakkersuisut bemyndige Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel til at bistå Beredskabsstyrelsen med at modtage anmeldelse efter § 4, stk. 1-4, og indberetning efter stk. 5, at modtage

rapportering og regnskab efter § 5, stk. 1-3, at fremsende afgørelser efter § 6, stk. 1, samt at udføre opgaver angående tilsyn og kontrol efter § 8, stk. 1 og stk. 3-4.

Kapitel 2 *Anmeldelsespligt mv.*

§ 4. Den, der etablerer eller driver et anlæg, hvor nukleart materiale kan udnyttes, er omfattet af sikkerhedskontrol og skal foretage anmeldelse af grundlæggende tekniske data for anlægget og om nukleart materiale, der udnyttes på anlægget.

Stk. 2. Den, der herudover besidder nukleart materiale, er omfattet af sikkerhedskontrol og skal foretage anmeldelse herom.

Stk. 3. Den, der udvinder malm, er omfattet af sikkerhedskontrol og skal foretage anmeldelse af grundlæggende tekniske data og oplysninger om malmudvindingen.

Stk. 4. Den, der uden at være omfattet af stk. 1-3 foretager transport eller midlertidig opbevaring af nukleart materiale, er omfattet af sikkerhedskontrol og skal foretage anmeldelse herom.

Stk. 5. Den, der i øvrigt udfører aktiviteter relateret til den nukleare brændselscyklus, hvortil der ikke benyttes nukleart materiale, er omfattet af sikkerhedskontrol og skal foretage indberetning herom.

Stk. 6. Den, der besidder slutprodukter, som udnyttes til ikke-nukleare formål, og hvori der indgår nukleart materiale, som i praksis ikke kan genvindes, er ikke omfattet af sikkerhedskontrol og skal ikke foretage anmeldelse.

Stk. 7. Anmeldelse efter stk. 1-4 og indberetning efter stk. 5 skal ske til Beredskabsstyrelsen, jf. dog § 3, stk. 3.

Stk. 8. Udenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om anmeldelse og indberetning efter stk. 1-5 og om de grundlæggende tekniske data og oplysninger, som skal være omfattet af anmeldelse efter stk. 1-4 og indberetning efter stk. 5. De nærmere fastsatte regler vil skulle svare til relevante regler for sikkerhedskontrol inden for Det Europæiske Atomenergifællesskab med de ændringer, der kan begrundes i grønlandske forhold samt sikre efterlevelse af internationale sikkerhedskontrolforpligtelser.

§ 5. Den, der har anmeldelsespligt efter § 4, stk. 1, skal have et system med grundlæggende tekniske data og oplysninger om anlægget, om udnyttelse af nukleart materiale, regnskabs- og driftsoversigter samt om overførsel af nukleart materiale og skal fremsende rapportering og regnskab herfra.

Stk. 2. Den, der har anmeldelsespligt efter § 4, stk. 2, skal have et regnskabs- og kontrolsystem for nukleart materiale og skal fremsende rapportering og regnskab herfra.

Stk. 3. Den, der har anmeldelsespligt efter § 4, stk. 3, skal have et system med grundlæggende tekniske data og oplysninger om malmudvindingen samt om overførsel af malm og skal fremsende rapportering og regnskab herfra.

Stk. 4. Rapportering og regnskab efter stk. 1-3 skal ske til Beredskabsstyrelsen, jf. dog § 3, stk. 3.

Stk. 5. Udenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler, der svarer til relevante regler for sikkerhedskontrol inden for Det Europæiske Atomenergifællesskab med de ændringer, der kan begrundes i grønlandske forhold, om

- 1) de systemer og de grundlæggende tekniske data og oplysninger, som efter stk. 1-3 skal være indeholdt i disse,
- 2) det målesystem, som skal danne grundlag for regnskaber efter stk. 1-3,
- 3) de oplysninger om overførsler og forsendelser, som skal være indeholdt i systemer efter stk. 1-3,
- 4) fremsendelse af rapportering og regnskaber mv. efter stk. 1-3, herunder om form, indhold og hyppighed og
- 5) krav til den forudgående anmeldelse efter stk. 1-3 af overførsler af nukleart materiale og forsendelser af malm.

§ 6. På baggrund af anmeldelse og indberetning efter § 4, stk. 1-5, og på baggrund af eventuelle oplysninger, der er meddelt i henhold til forskrifter, der er fastsat i medfør af § 4, stk. 8, og § 5, stk. 5, fastsætter Beredskabsstyrelsen særlige kontrolbestemmelser over for den pågældende.

Stk. 2. Beredskabsstyrelsens afgørelse om fastsættelse af særlige kontrolbestemmelser efter stk. 1 kan påklages til udenrigsministeren for så vidt angår rettlige spørgsmål.

§ 7. Udenrigsministeren kan bemyndige Beredskabsstyrelsen til at fastsætte regler i medfør af § 2, stk. 2, § 4, stk. 8, og § 5, stk. 5.

Kapitel 3 Tilsyn og Kontrol

§ 8. Beredskabsstyrelsen fører tilsyn med overholdelse af sikkerhedskontrolforpligtelser, der følger af denne lov eller forskrifter, der er fastsat i medfør af denne lov, og særlige kontrolbestemmelser, der er fastsat efter § 6, stk. 1.

Stk. 2. Den, der er omfattet af § 4, skal på forlangende meddele enhver oplysning, der er af betydning for varetagelse af tilsyn med overholdelse af sikkerhedskontrolforpligtelserne, til Beredskabsstyrelsen.

Stk. 3. Beredskabsstyrelsen har til enhver tid uden retskendelse mod behørig legitimation adgang til

- 1) lokaliteter, materialer og udstyr, der er omfattet af sikkerhedskontrol efter denne lov eller forskrifter, der er fastsat i medfør af denne lov,
- 2) andre lokaliteter og informationer, der angår anlæg, materialer, udstyr, eller aktiviteter, der er omfattet af sikkerhedskontrol efter denne lov eller forskrifter, der er fastsat i medfør af denne lov, og
- 3) øvrige lokaliteter, når det følger af Kongeriget Danmarks internationale sikkerhedskontrolforpligtelser eller er en forudsætning for, at Kongeriget Danmark kan overholde disse.

Stk. 4. Beredskabsstyrelsen kan i forbindelse med adgang efter stk. 3 udføre de fornødne kontrolforanstaltninger, herunder foretage målinger og udtage prøver, af hensyn til at sikre

overholdelse af sikkerhedskontrolforpligtelser efter denne lov og forskrifter, der er fastsat i medfør af denne lov, og særlige kontrolbestemmelser, der er fastsat efter § 6, stk. 1.

Stk. 5. Beredskabsstyrelsen kan meddele den, der er underlagt sikkerhedskontrol efter denne lov, de pålæg, som er fornødne til at sikre overholdelsen af sikkerhedskontrolforpligtelser, der gælder efter denne lov eller forskrifter, der er fastsat i medfør af denne lov, og de særlige kontrolbestemmelser, der er fastsat efter § 6, stk. 1.

Stk. 6. Beredskabsstyrelsen kan i helt særlige tilfælde forlange, at brug af anlæg omfattet af § 4, stk. 1, standses samt helt eller delvis inddrage eller sætte nukleart materiale, der indgår i anlægget, under administration, indtil der er taget stilling til, under hvilke sikkerhedskontrolbetingelser brug af anlægget kan genoptages. Tilsvarende gælder for den udvinding af malm, som er omfattet af § 4, stk. 3, ligesom nukleart materiale, som er omfattet af § 4, stk. 2, helt eller delvis kan inddrages eller sættes under administration.

Stk. 7. Beredskabsstyrelsen skal i videst muligt omfang orientere grønlandske myndigheder forud for, at der træffes afgørelser efter stk. 5-6.

Stk. 8. Beredskabsstyrelsen kan bemyndige danske myndigheder til på styrelsens vegne at udføre opgaver angående tilsyn og kontrol efter stk. 1 og stk. 3-4 med henblik på, at inspektører fra IAEA kan ledsage disse, jf. § 9.

Stk. 9. Beredskabsstyrelsens afgørelser efter stk. 5-6 kan påklages til udenrigsministeren.

Stk. 10. Udenrigsministeren fastsætter efter forhandling med forsvarsministeren nærmere regler om Beredskabsstyrelsens udøvelse af tilsyn.

§ 9. Inspektører fra IAEA kan til enhver tid ledsage Beredskabsstyrelsen eller en myndighed bemyndiget efter § 3, stk. 3, eller § 8, stk. 8, i forbindelse med udførelse af tilsyns- og kontrolopgaver efter denne lov og forskrifter, der er fastsat i medfør af denne lov.

Kapitel 4

Mellemstatslige modtagerstatsaftaler

§ 10. Ved en international overførsel af nukleart materiale udvundet i Grønland skal der være indgået en mellemstatslig aftale mellem udenrigsministeren på vegne af Kongeriget Danmark og det pågældende land herom.

Stk. 2. I særlige tilfælde kan udenrigsministeren beslutte, at der kan ske international overførsel af mindre mængder nukleart materiale udvundet i Grønland, uden at der er indgået en mellemstatslig aftale herom.

Stk. 3. Udenrigsministeren kan bemyndige Beredskabsstyrelsen til at træffe beslutning efter stk. 2.

Kapitel 5

Foranstaltninger

§ 11. Foranstaltninger efter kriminallov for Grønland idømmes den, som

- 1) undlader at overholde sikkerhedskontrolforpligtelser, der følger af denne lov eller forskrifter, der er fastsat i medfør af denne lov, eller særlige kontrolbestemmelser, der er fastsat efter § 6, stk. 1,
  - 2) meddeler urigtige eller vildledende oplysninger til eller fortier oplysninger over for tilsynsmyndigheden, jf. § 8, stk. 2,
  - 3) undlader at give adgang til inspektioner og gennemførelse af de fornødne kontrolforanstaltninger, jf. § 8, stk. 3-4, eller
  - 4) undlader at efterkomme pålæg mv., som er meddelt til den pågældende efter denne lov, jf. § 8, stk. 5-6, eller efter forskrifter, der er fastsat i medfør af denne lov.
- Stk. 2.* I forskrifter, der udfærdiges efter loven, kan der fastsættes foranstaltning for den, der forsætligt eller groft uagtsomt overtræder bestemmelserne i forskrifterne.

§ 12. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) kriminalretligt ansvar efter reglerne i kapitel 5 i kriminallov for Grønland.

Kapitel 6 *Ikrafttrædelse*

§ 13. Loven træder i kraft den 1. juli 2016.

1. INDHOLDSFORTEGNELSE

2. INDLEDNING

3. BAGGRUND FOR LOVFORSLAGET

- 3.1. Ophævelse af nultolerancepolitikken
- 3.2. Aftale om de særlige udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitiske forhold, der knytter sig til udvinding og eksport af uran og andre radioaktive stoffer i Grønland
- 3.3. Internationale sikkerhedskontrolforpligtelser for Danmark og Grønland
  - 3.3.1. Kongerigets internationale sikkerhedskontrolforpligtelser
  - 3.3.2. IAEA's sikkerhedskontrolforpligtelser

4. GÆLDENDE RET

- 4.1. Varetagelse af sikkerhedskontrol i Danmark
- 4.2. Varetagelse af sikkerhedskontrol i Grønland

5. HOVEDPUNKTER I LOVFORSLAGET

- 5.1. Formål og definitioner mv.
- 5.2. Anmeldelsespligt mv.
- 5.3. Tilsyn og kontrol
- 5.4. Mellestatslige modtagerstatsaftaler
- 5.5. Foranstaltninger

6. DE ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER FOR DET OFFENTLIGE

- 6.1. Udenrigsministeriet
  - 6.1.1. Administrative konsekvenser
  - 6.1.2. Merudgifter
- 6.2. Forsvarsministeriet
  - 6.2.1. Administrative konsekvenser
  - 6.2.2. Merudgifter

7. DE ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER FOR ERHVERVSLIVET MV.

8. DE ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER FOR BORGERE

9. DE MILJØMÆSSIGE KONSEKVENSER

10. FORHOLDET TIL EU-RETEN

11. HØRTE MYNDIGHEDER MV.

12. SAMMENFATTENDE SKEMA

13. BEMÆRKNINGER TIL LOVFORSLAGETS ENKELTE BESTEMMELSER

BILAG 1: FÆLLESERKLÆRING MELLEM UDENRIGSMINISTERIET OG DEPARTEMENTET FOR ERHVERV, ARBEJDSMARKED OG HANDEL OM SIKKERHEDSKONTROL MED NUKLEARE MATERIALER

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

2. INDLEDNING

Lovforslaget regulerer sikkerhedskontrol med nukleart materiale i Grønland med henblik på at sikre den fredelige udnyttelse af nukleart materiale, herunder uran, og for at leve op til Kongeriget Danmarks internationale sikkerhedskontrolforpligtelser på området. Inatsisartut (Grønlands Landsting) vedtog den 24. oktober 2013 en principbeslutning om at ophæve den såkaldte nul-tolerancepolitik for efterforskning og udvinding af uran og andre radioaktive stoffer i Grønland. Forud for denne beslutning blev der nedsat en arbejdsgruppe med deltagelse af danske og grønlandske myndigheder (herefter uranarbejdsgruppen), der analyserede de samlede konsekvenser af, at Kongeriget Danmark kunne blive uranudvindende- og eksporterende. I arbejdsgruppens Rapport om udvinding og eksport af uran (herefter uranrapporten) fra oktober 2013 blev det blandt andet konkluderet, at der var et behov for at etablere et system til at implementere de internationale forpligtelser for at føre sikkerhedskontrol med nukleart materiale, samt at udvinding og eksport af uran fra Grønland skulle ske i overensstemmelse med de højeste internationale standarder. I opfølgningen på uranarbejdsgruppens rapport vurderes det, at der er behov for et nyt lovgrundlag for at efterleve sikkerhedskontrolforpligtelserne for Grønland.

3. BAGGRUND FOR LOVFORSLAGET

3.1. Ophævelse af nul-tolerancepolitikken

Efter lov nr. 473 af 12. juni 2009 om Grønlands Selvstyre (herefter selvstyreloven) har selvstyret den lovgivende og udøvende magt inden for overtagne sagsområder. Grønlands Selvstyre overtog råstofområdet den 1. januar 2010 efter selvstyreloven. Råstofområdet i Grønland reguleres af Inatsisartutlov nr. 7. af 7. december 2009 om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor (råstofloven). Tilladelser til forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse af råstoffer i Grønland udstedes efter råstofloven.

Det såkaldte nul-toleranceprincip har været gældende i Grønland i en årrække frem til 2013. Den praktiske udmøntning heraf har indebåret et generelt forbud mod efterforskning af uran og andre radioaktive stoffer og udvinding heraf. Begrebet uran og andre radioaktive stoffer har været anvendt i en efterforskningsmæssig kontekst i Grønland med henblik på at kunne fastslå, at de bjergarter der er blevet efterforsket indeholdt så lidt radioaktivt materiale, at det med sikkerhed kunne siges, at der ikke udførtes uranefterforskning.

I forbindelse med et grønlandsk ønske i 2012 om at ophæve den såkaldte nul-tolerancepolitik, bl.a. for at sikre rentabiliteten af minedrift på visse lokaliteter, opstod der et behov for at analysere de samlede konsekvenser heraf for hele Kongeriget Danmark. Det skyldes, at uran adskiller sig fra andre grundstoffer ved ud over civil brug bl.a. at kunne anvendes til fremstilling af kernevåben. Bjergarter i Grønland kan desuden indeholde grundstoffet thorium, der også kan bruges til fremstilling af fissilt materiale, der kan benyttes til kernevåben. Der er opbygget et omfattende internationalt system med både

folkeretligt bindende forpligtelser og mindre forpligtende retningslinjer for at sikre gennemsigtighed og kontrol med alle faser af udvinding og eksport af uran. Thorium er også omfattet af de internationale kontrolforanstaltninger, men benyttes endnu ikke i særligt vidt omfang som brændsel.

Grønland har kompetencen til at kunne ophæve nul-tolerancepolitikken, men udvinding og eksport af uran og andre radioaktive stoffer vil berøre hele Kongeriget Danmarks udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitik og er derfor et anliggende, som kræver et samarbejde mellem Danmark og Grønland.

I foråret 2013 blev der nedsat en uranarbejdsgruppe med deltagelse af danske og grønlandske myndigheder vedrørende konsekvenserne af en eventuel beslutning om at ophæve nul-tolerancepolitikken og muligheden for udvinding og eksport af uran og andre radioaktive stoffer. I rapporten anbefaledes det, at udvinding og eksport af uran og andre radioaktive stoffer skal ske i overensstemmelse med de højeste internationale standarder. Det konstateredes videre, at en række internationale forpligtelser i form af konventioner inden for nuklear sikkerhed og sikring ikke var gældende for Grønland. Der var desuden behov for at etablere et system til at implementere Det Internationale Atomenergiagenturs (herefter IAEA) sikkerhedskontrolsystem, ligesom der var et behov for at etablere de lovgivningsmæssige og administrative rammer for eksportkontrol for at leve op til Kongeriget Danmarks internationale forpligtelser efter Traktaten om ikke-spredning af kernevåben, IAEA's sikkerhedskontrolaftale og tillægsprotokol, FN's Sikkerhedsråds Resolution 1540/2004, FN-sanktioner og våbenembargoer samt de internationale eksportkontrolregimer, Nuclear Suppliers Group, Australien Gruppen, Wassenaar og Missile Technology Control Regime, hvor Nuclear Suppliers Group er af særlig relevans for håndtering af eksportkontrol i relation til nukleart materiale, herunder uran. Uranarbejdsgruppen anbefalede også, at der blev udarbejdet en overordnet samarbejdsaftale mellem Danmark og Grønland om de udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitiske forhold, der knytter sig til udvinding og eksport af uran og andre radioaktive stoffer.

Inatsisartut (Landstinget) vedtog den 24. oktober 2013 en principbeslutning om at ophæve nul-tolerancepolitikken, og der blev etableret en proces for Danmarks og Grønlands videre arbejde med at implementere uranrapportens anbefalinger inden for en toårig tidshorisont. Hensigten var, at Danmark og Grønland ved udgangen af 2015 skulle have den nødvendige lovgivning og administrative systemer på plads, og at Grønland blev omfattet af alle relevante internationale konventioner, for at udvinding og eksport af uran og andre radioaktive stoffer fra Grønland kan leve op til de internationale forpligtelser samt højeste internationale standarder. Som følge af udskrivelsen af landstingsvalg i Grønland i 2014 og udskrivelse af folketingsvalg i 2015 blev den fælles målsætning justeret til første halvdel af 2016, således at Naalakkersuisut (landsstyret) herefter vil have mulighed for at meddele godkendelse til at iværksætte udnyttelsesforanstaltninger for at udvinde uran.

Det bemærkes, at mens der i forbindelse med ophævelse af den såkaldte nul-tolerancepolitik bruges betegnelsen uran og andre radioaktive stoffer, da dette er rettet mod

efterforskningsdelen, benyttes der i lovforslaget betegnelsen nukleart materiale som defineret i § 2, stk. 1, nr. 1. Det skyldes, at sikkerhedskontrol er rettet mod kontrolforanstaltninger for blandt andet uranmalm og thoriummalm, der er blevet udvundet, og som efterfølgende kan indgå i den nukleare brændselscyklus som defineret i § 2, stk. 1, nr. 6.

3.2 Aftale om de særlige udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitiske forhold, der knytter sig til udvinding og eksport af uran og andre radioaktive stoffer i Grønland

Der blev den 26. januar 2016 indgået en aftale mellem den danske regering og Naalakkersuisut vedrørende de særlige udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitiske forhold, der knytter sig til udvinding og eksport af uran og andre radioaktive stoffer i Grønland. Et hovedelement i aftalen er en gensidig informationsmekanisme, der sikrer, at de relevante danske og grønlandske myndigheder holder hinanden tæt og gensidigt underrettet om alle forhold af betydning, for at sikre varetagelse af rigsfællesskabets samlede interesser i forbindelse med udvinding og eksport af uran og andre radioaktive stoffer fra Grønland. Samarbejdsaftalen udgør en ramme for det samlede aftalekompleks.

Der er i tilknytning hertil udarbejdet to fælleserklæringer mellem danske og grønlandske myndigheder om den fremtidige varetagelse af henholdsvis sikkerhedskontrol med nukleart materiale og eksportkontrol med dual-use produkter og teknologi. Der er desuden udarbejdet en aftale efter selvstyrelovens § 4 om dele af kompetencen vedrørende nuklear sikkerhed i forhold til udvinding af uran i Grønland, der vedrører sagsområder, der alene angår grønlandske anliggender.

Fælleserklæringen mellem Udenrigsministeriet og Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel om sikkerhedskontrol med nukleare materialer blev indgået den 26. januar 2016. Fælleserklæringen om sikkerhedskontrol er det politiske fundament for at fremsætte dette lovforslag, for efterfølgende at udstede administrative forskrifter samt for at etablere og implementere de nødvendige administrative systemer. Fælleserklæringen om sikkerhedskontrol afspejler den gældende kompetencefordeling mellem Danmark og Grønland, hvor beskrivelsen af den praktiske arbejdsdeling mellem Danmark og Grønland angiver de opgaver, der følger af behovet for at varetage Kongeriget Danmarks sikkerhedskontrolforpligtelser. Der vil være tale om et tæt samarbejde mellem relevante danske og grønlandske myndigheder og tæt koordination i forhold til centrale beslutninger. Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel vil skulle bistå ved udførelsen af en række konkrete opgaver, hvilket beskrives nærmere i punkt 5.1. I fælleserklæringen om sikkerhedskontrol understreges Danmarks og Grønlands enighed om at sikre efterlevelse af IAEA's sikkerhedskontrolforpligtelser. Der er endvidere enighed om i praksis at gennemføre regler om sikkerhedskontrol, der svarer til relevante dele af EU's regulering af sikkerhedskontrol (Kommissionens forordning (Euratom) nr. 302/2005 af 8. februar 2005 om anvendelse af sikkerhedskontrol indenfor Euratom (herefter Euratom forordning 302/2005)), der er gældende ret i Danmark. Det understreges endvidere, at der er et fælles ønske om at leve op til de højeste internationale standarder for uraneksporterende stater ved, at international udførsel af nukleart materiale udvundet i Grønland er betinget af en mellemstatslig modtagerstatsaftale.

Fælleserklæring mellem Erhvervs- og Vækstministeriet/Erhvervsstyrelsen og Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel om eksportkontrol af dual-use produkter og teknologi blev indgået den 26. januar 2016. Fælleserklæringen og den dertil knyttede forudsete lovgivning (lovforslag nr. xx fremsat den xx) fastlægger strukturen for rigets varetagelse af de internationale eksportkontrolforpligtelser i forbindelse med eksport af nukleart materiale og øvrige produkter og teknologier med dobbelt anvendelse (dvs. produkter med både civil og militær anvendelse) fra Grønland. Formålet er at sikre, at sensitive produkter og teknologi ikke medvirker til udvikling og spredning af masseødelæggelsesvåben, eller eksporteres til lande, der udgør en risiko for den internationale fred, sikkerhed og stabilitet.

Aftale i henhold til selvstyrelovens § 4 om dele af kompetencen på området nuklear sikkerhed blev indgået mellem Sundheds- og Ældreministeriet og Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel og Departementet for Finansier og Råstoffer den 29. januar 2016. Det slås i aftalen fast, at Grønland har kompetencen på området nuklear sikkerhed for så vidt angår godkendelse af og tilsyn med nukleare anlæg, der bygges og drives i forbindelse med minedrift.

Som opfølgning på uranrapporten har Landstinget den 2. december 2015 truffet Inatsiatutbeslutninger (landstingsbeslutninger) om udtalelser om Naalakkersuisuts tiltræden til ophævelse af territorial begrænsning for Grønland angående de seks internationale konventioner relateret til nuklear sikring og sikkerhed. I forbindelse med denne proces, er der udarbejdet notater, der beskriver indholdet af konventionerne, kompetencefordelingen mellem Danmark og Grønland, eksisterende lovgivning og behovet for ny lovgivning og administrative systemer. Samlet etableres hermed grundlaget for, at Grønland kan blive omfattet af konventionerne.

3.3 Internationale sikkerhedskontrolforpligtelser for Danmark og Grønland

3.3.1. Kongerigets internationale sikkerhedskontrolforpligtelser

Kongeriget Danmark er som medlem af FN omfattet af FN-pagtens målsætninger og forpligtelser, herunder det i kapitel 1 erklærede formål om at opretholde mellemløst fred og sikkerhed. Det er en udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitisk kerneopgave for Kongeriget at medvirke hertil. Som det fremgår af uranrapporten (kapitel 4), er de internationale kontrolregimer for nukleart materiale samt IAEA's sikkerhedskontrol-system forankret i dette formål.

Uran adskiller sig som nævnt i punkt 3.1. fra andre grundstoffer ved at være radioaktivt og ved at kunne indgå i en nuklear brændselscyklus, der ud over civil anvendelse også kan have forskellige former for militær anvendelse, herunder kernevåben. Heraf følger en overordnet forpligtelse for Kongeriget Danmark til at sikre, at uran ikke indgår i illegitime våbenprogrammer eller anvendes i forbindelse med terror. Uanset de konkrete bestemmelser i de internationale kontrolregimer og IAEA's sikkerhedskontrol-system følger der alene

heraf således et behov for at kunne kontrollere alle led i den nævnte brændselscyklus, herunder alle aktiviteter i forbindelse med produktion af atomenergi.

Traktaten om ikke-spredning af kernevåben er fundamentet for den internationale nedrustnings- og ikke-spredningsindsats og foreskriver etableringen af sikkerhedskontrolsystemer. Dette er først og fremmest blevet udmøntet gennem IAEA's sikkerhedskontrolsystem, der er folkeretligt bindende. Det udelukker dog ikke, at Kongeriget Danmark ud fra de udenrigs-, forsvars-, og sikkerhedspolitiske interesser for hele Kongeriget kan vurdere, at der kan være behov for kontrolforanstaltninger, der går videre end IAEA's sikkerhedskontrolsystem.

Det er også baggrunden for, at det i uranrapporten anbefales, at udvinding og eksport af uran skal ske i overensstemmelse med de højeste internationale standarder. Denne anbefaling bygger bl.a. på uranrapportens punkt 7.2., hvor det fremgår, at uraneksporterende lande som Canada, Australien og USA samt Det europæiske atomenergifællesskab (Euratom) har udviklet en politisk praksis, der særligt tager sigte på forholdsregler i forbindelse med eksport af nukleart materiale. Centralt for den politiske praksis, der i sin konkrete form varierer fra land til land, er, at eksport af nukleart materiale er betinget af indgåelse af bilaterale, statslige aftaler med modtagerlandet (modtagerstatsaftaler). Aftalerne skal indeholde bindende forpligtelser i forhold til håndteringen af det modtagne materiale, bl.a. i forhold til slutbrug, fysisk beskyttelse og betingelser vedrørende reeksport med henblik på at undgå misbrug. Disse rammeaftaler suppleres altid med såkaldte administrative arrangementer, der indeholder bestemmelser om den nødvendige notifikation og rapportering til at sikre, at forpligtelser i modtagerstatsaftalen efterleves. Denne politiske praksis opfylder de internationale forpligtelser, som følger af IAEA's sikkerhedskontrolsystem (se punkt 3.3.2.) og de politiske bindende forpligtelser, der følger af eksportkontrolregimet Nuclear Suppliers Group vedrørende formelle statsgarantier fra modtagerstater (se uranrapportens afsnit 6.3.3.), men går også på nogle områder videre. En anden fælles praksis blandt uranproducerende lande som USA, Canada og Australien er, at malm er omfattet af eksportkontrol, selvom malm ikke er omfattet af eksportkontrol-listerne over nukleart materiale fra eksportkontrolregimet Nuclear Suppliers Group. På ovennævnte baggrund forslås det i dette lovforslag, at international overførsel af nukleart materiale udvundet i Grønland forudsætter en bilateral modtagerstatsaftale. Det foreslås endvidere i lovforslag nr. xx. om eksportkontrol med dual use produkter og teknologi fra Grønland, der fremsættes d. xx, at udførsel af malm i visse gennemsnitskoncentrationer kræver eksporttilladelse.

3.3.2 IAEA sikkerhedskontrolforpligtelser for Danmark og Grønland

Danmark og Grønland er omfattet af de samme sikkerhedskontrolforpligtelser efter IAEA's regler, men for Danmarks vedkommende er IAEA sikkerhedskontrolaftalen og tillægsprotokollen, jf. beskrivelse nedenfor, indgået mellem IAEA, Euratom og Euratoms ikke-atomvåbenstater, mens Grønland – idet Grønland ikke er medlem af EU eller Euratom – er omfattet af Kongeriget Danmarks bilaterale IAEA sikkerhedskontrolaftale samt tillægsprotokol.

Sikkerhedskontrolforpligtelserne handler overordnet om informationsdeling med IAEA angående nukleart materiale og anlæg samt andre forhold af betydning for udvikling af den nukleare brændselscyklus. Sikkerhedskontrolforpligtelserne over for IAEA indebærer et folkeretligt bindende krav om rapportering og inspektionsadgang, udpegning af en ansvarlig myndighed for sikkerhedskontrol i Kongeriget Danmark og etablering og drift af et elektronisk bogholderisystem til at føre regnskab og kontrol med nukleart materiale.

Danmark indgik en aftale med IAEA, der trådte i kraft den 1. marts 1972, om IAEA's sikkerhedskontrol (INFCIRC 176). Denne aftale blev med virkning fra den 21. februar 1977 erstattet af sikkerhedskontrolaftalen mellem Euratoms ikke-atomvåbenstater, Euratom og IAEA (INFCIRC 193). Den oprindelige bilaterale sikkerhedskontrolaftale samt den efterfølgende aftale mellem de ovenfor nævnte EU-medlemsstater, Euratom og IAEA havde også gyldighed for Grønland. I forbindelse med Grønlands udtræden af EU og Euratom blev Grønland med virkning fra den 31. januar 1985 igen omfattet af den oprindelige bilaterale sikkerhedskontrolaftale mellem Kongeriget Danmark og IAEA. De to ovennævnte sikkerhedskontrolaftaler for henholdsvis Danmark og Grønland er gennemført i Kongeriget Danmark med den gældende bekendtgørelse nr. 315 af 27. juni 1972 om kontrol med den fredelige udnyttelse af nukleart materiale (herefter gældende bekendtgørelse 315/1972), som har hjemmel i § 8 i lov nr. 170 af 16. maj 1962 om nukleare anlæg (herefter atomanlægsloven).

Formålet med sikkerhedskontrol er defineret i artikel 28 i sikkerhedskontrolaftalerne gældende for henholdsvis Danmark og Grønland som rettidig opdagelse af omdirigering af signifikante mængder af nukleart materiale fra fredelige aktiviteter til kernevåben, til andre nukleare sprænglegemer eller til ikke-kendte formål samt afskrækkelse fra sådan anvendelse af nukleart materiale gennem risikoen for hurtig opdagelse. For at opnå ovenstående formål har IAEA defineret tre sikkerhedskontrol formål, der er fælles for alle stater, der har indgået en sikkerhedskontrolaftale med IAEA:

- 1) At opdage ikke-deklareret nukleart materiale og aktiviteter i staten.
- 2) At opdage ikke-deklareret produktion eller behandling af nukleart materiale på anlæg eller lokaliteter udenfor anlæg.
- 3) At opdage omdirigering af deklareret nukleart materiale på anlæg og lokaliteter udenfor anlæg.

Det fremgår af artikel 2 i sikkerhedskontrolaftalen gældende for henholdsvis Danmark og Grønland, at udgangsmateriale og specielt fissilt materiale, der benyttes til fredelige formål i Kongeriget Danmark, er underlagt IAEA's sikkerhedskontrolforpligtelser. IAEA's forpligtelser omfatter også uranmalmkoncentrat (også kendt som yellowcake), beskrevet i de særlige bemærkninger til § 2, stk. 1, nr. 6, der eventuelt vil blive produceret i Grønland. Uranmalmkoncentrat er omfattet af informationsforpligtelse over for IAEA angående mængde, sammensætning og bestemmelsessted ved eksport og import, som det fremgår af artikel 34 (a) og 34 (b) i sikkerhedskontrolaftalen gældende for henholdsvis Danmark og Grønland. Denne forpligtelse gælder ikke bare for uranmalmkoncentrat, men for ethvert

materiale (inklusiv malm), der indeholder uran og thorium, og som direkte eller indirekte eksporteres til en ikke-atomvåbenstat, medmindre materialet er eksporteret specifikt til ikke-nukleare formål. Uranmalmkoncentrat er som udgangspunkt ikke omfattet af de fulde IAEA sikkerhedskontrolforpligtelser i medfør af artikel 34 (c), som angår udgangsmateriale, der har nået en sådan sammensætning og renhed, at det kan benyttes til brændselsfremstilling eller beriges isotopisk. De fulde sikkerhedskontrolforpligtelser fra IAEA, herunder inspektionsadgang, følger af artikel 42-45, artikel 48, artikel 49, artikel 51-58, artikel 62-67 og artikel 71-89 i sikkerhedskontrolaftalerne gældende for henholdsvis Danmark og Grønland. Som det fremgår i punktet nedenfor, er der desuden yderligere rapporteringsforpligtelser for produktion af uranmalmkoncentrat i medfør af tillægsprotokollen.

Mindre mængder af nukleart materiale, der kan genvindes, eller nukleart materiale, som udelukkende bruges til ikke-nukleare aktiviteter, kan af IAEA indrømmes fritagelse fra sikkerhedskontrolforpligtelserne, herunder inspektioner, jf. artikel 36-37 i sikkerhedskontrolaftalerne gældende for henholdsvis Danmark og Grønland.

Stater, der har indgået en sikkerhedskontrolaftale med IAEA, kan herudover tildele IAEA en væsentlig udvidet informations- og inspektionsadgang gennem en såkaldt tillægsprotokolaftale til alle dele af det pågældende lands aktiviteter relateret til den nukleare brændselscyklus. Tillægsprotokollen til Traktaten om ikke-spredning af kernevåben blev, for Danmarks vedkommende gennem EU-medlemsskabet, indgået gennem en aftale mellem IAEA, Euratom og Euratom's ikke-atomvåben medlemslande og trådte i kraft den 30. april 2004 (INFCIRC 193/Add.8). Tillægsprotokollen til Traktaten om ikke-spredning af kernevåben mellem Kongeriget Danmark og IAEA vedrørende Grønland blev underskrevet den 22. marts 2013 (INFCIRC 176/Add.1). Ved ratificering af tillægsprotokollen gældende for Danmark i 2003 blev det vurderet, at hjemlen i atomanlægslovens § 8 var tilstrækkelig til også at dække de styrkede bestemmelser om sikkerhedskontrol i tillægsprotokollen, at den gældende bekendtgørelse 315/1972 tilsvarende var tilstrækkelig som grundlag for administration af den styrkede kontrol samt, at Grønland var omfattet af dansk lovgivning.

Ikke-atomvåbenlande, som har undertegnet IAEA's tillægsprotokol, er forpligtede til at informere IAEA om og give adgang for IAEA's inspektører til alle dele af det pågældende lands fysiske anlæg og lokaliteter, der understøtter den nukleare brændselscyklus. Dette omfatter efter Kongeriget Danmarks tillægsprotokoller gældende for Danmark og Grønland:

- oplysninger om, og adgang for repræsentanter fra IAEA til, alle dele af en stats nukleare brændselscyklus, fra uranminer til nukleart affald og andre steder, hvor nukleart materiale til ikke-nuklear anvendelse er til stede,
- oplysninger om alle bygninger på en lokalitet eller anlægsområde samt IAEA's mulighed for adgang hertil med kort varsel,
- oplysninger om, og adgang for repræsentanter fra IAEA til, en stats forsknings- og udviklingsaktiviteter i den nukleare brændselscyklus, der ikke omfatter nukleart materiale,

- oplysninger om fremstilling og eksport af følsomt nukleart-relateret udstyr og materiale, og adgang for repræsentanter fra IAEA til fremstillings- og import-lokaliteter i staten,
- IAEA's indsamling af miljøprøver udenfor deklarerede lokaliteter, når det skønnes nødvendigt af IAEA, og
- en forenklet procedure for at udpege IAEA-inspektører, udstedelse af visa og IAEA-anvendelse af internationalt etablerede kommunikationssystemer.

Det kan fremhæves, at mulig udvinding af nukleart materiale og produktionsanlæg for uranmalmkoncentrat i Grønland i medfør af tillægsprotokollens artikel 2.a.(v) er omfattet af rapporteringsforpligtelser om uranminer og produktionsanlæg, herunder lokalitet, operationelle status, estimerede årlig produktionskapacitet samt den årlige produktion for staten som et hele. IAEA kan desuden anmode om oplysninger om den enkelte mine eller produktionsanlægs årlige produktion. Hvis der produceres eller eksporteres uranmalmkoncentrat, der ikke falder under sikkerhedskontrolaftalens artikel 34 (c), hvorved der som nævnt forstås udgangsmateriale, der endnu ikke har nået en sådan sammensætning og renhed, at det kan benyttes til brændselsfremstilling eller beriges isotopisk, følger der af tillægsprotokollens artikel 2.a.(vi) forpligtelser til at rapportere til IAEA om mængde, sammensætning og forventet brug af nukleart materiale, herunder hvis der på en lokalitet er mere end 10 tons uran eller 20 tons thorium. Stater er ved eksport endvidere forpligtet til at informere IAEA om mængde, sammensætning og destination for eksport af udgangsmateriale til ikke-nukleare formål, hvor der er tale om 10 tons uran eller 20 tons thorium eller mere, til den samme stat hvert år. Denne forpligtelse omfatter ikke malm.

Efter artikel 2. (vii) i Kongeriget Danmarks tillægsprotokoller gældende for Danmark og Grønland omfatter rapporteringsforpligtelserne også mindre mængder nukleart materiale og nukleart materiale til ikke-nuklear brug, der ellers kan indrømmes fritagelse for IAEA's sikkerhedskontrol efter sikkerhedskontrolaftalens artikel 36 (b), hvis det overskrider visse fastsatte mængder, eller er indrømmet fritagelse efter artikel 37.

IAEA's udvidede inspektionsadgang fremgår af artikel 4-9 i tillægsprotokollerne gældende for Danmark og Grønland.

4. GÆLDENDE RET

4.1 varetagelse af sikkerhedskontrol med nukleart materiale i Danmark

Ansvar for sikkerhedskontrol for Danmark er som følge af det danske medlemskab af EU og Euratom hovedsageligt varetaget gennem Euratom. Kommissionen skal på medlemsstaternes område forvisse sig om, at malm, udgangsmateriale og specielt fissilt materiale ikke anvendes til andre formål end de af brugerne angivne civile formål, jf. Euratom-traktatens kapitel 7, artikel 77. Kommissionens kontrol med civilt nukleart materiale inden for Euratom begynder fra det øjeblik nukleart materiale udvindes (i EU), eller indføres fra et tredjeland. Inden for Euratom omfattes malm ligeledes af definitionen af nukleart materiale, hvilket adskiller sig fra IAEA's definition af nukleart materiale.

Aftalen mellem IAEA, Euratom og de tidligere nævnte ikke-atomvåben medlemsstater, der trådte i kraft i 1977, indebærer, at Euratom på baggrund af rapporteringer fra de enkelte EU-medlemsstater udfylder rollen med at føre regnskab og kontrol med nukleart materiale, som normalt varetages af nationale systemer.

Sikkerhedskontrolforpligtelser for personer og virksomheder, der etablerer og driver anlæg, og herudover besidder og anvender nukleart materiale i medlemsstaterne er reguleret ved Euratom-traktatens artikel 78 og 79 samt ved Euratom forordning 302/2005, der gælder umiddelbart i medlemsstaterne. Forordningen omfatter detaljerede anmeldelses- og rapporteringsforpligtelser til Kommissionen. Det er operatører og ikke medlemsstater, der indrapporterer sikkerhedskontroloplysninger til Kommissionen, som derefter indrapporterer til IAEA.

Det følger af Euratom-traktatens artikel 81, at inspektører fra Kommissionen til enhver tid har adgang til alle steder, alt oplysningsmateriale samt hos alle personer, som i kraft af deres stilling beskæftiger sig med materialer, udstyr eller anlæg, der er undergivet kontrol. Hvis personer eller virksomheder misligholder de forpligtelser, der er pålagt dem, kan Kommissionen iværksætte foranstaltninger mod dem, jf. Euratom-traktatens artikel 83. Disse foranstaltninger er ordnet efter strengthed: advarsel, inddragelse af særlige fordele såsom finansiel støtte eller teknisk bistand, at virksomheden i et tidsrum af højst fire måneder stilles under administration af en person eller persongruppe udpeget efter fælles overenskomst mellem Kommissionen og den stat, som virksomheden henhører under og endelig hel eller delvis inddragelse af udgangsmaterialer eller specielle fissile materialer. Det påhviler medlemsstaterne at sørge for, at disse foranstaltninger fuldbyrdes.

I forhold til tillægsprotokollen gældende for Danmark, og indgået mellem IAEA, Euratom og ikke-atomvåben medlemslande, er der tale om en såkaldt blandet aftale, således at visse områder henhører under EU's kompetence, og andre områder i tillægsprotokollen henhører under medlemsstaternes kompetence. Tillægsprotokollens bestemmelser omhandlende nukleart materiale, og anlæg hører under EU's kompetence, mens andre af tillægsprotokollens bestemmelser, der er relateret til nukleart materiale hører under medlemsstaternes kompetence, herunder udviklingsplaner for den nukleare brændselscyklus, udviklings- og forskningsaktiviteter hvortil der ikke benyttes nukleart materiale, samt fremstilling af visse sensitive produkter med dobbelt anvendelse relateret til den nukleare brændselscyklus. Bilag III til tillægsprotokollen gældende for Danmark gør det dog muligt at overføre gennemførelsen af disse foranstaltninger til Kommissionen, såfremt den ansvarlige medlemsstat ønsker det, hvilket er sket for Danmarks vedkommende. Kommissionen indsamler således alle nødvendige data vedrørende nukleart materiale samt modtager fra Danmark øvrige påkrævede oplysninger, der videresendes til IAEA på Danmarks vegne.

Sikkerhedskontrolforpligtelserne, der følger regler fra Euratom-traktaten og Euratom forordning 302/2005 samt IAEA, varetages i Danmark hovedsageligt af det tidligere Forskningscenter Risø, nu Dansk Dekommissionering, på baggrund af Euratom forordning

302/2005. Dansk Dekommissionering foretager månedlige indrapporteringer til Kommissionen for så vidt angår det nukleare materiale, som Dansk Dekommissionering selv har ansvaret for, og for så vidt angår det nukleare materiale, som andre danske myndigheder, institutioner og virksomheder m.v. har ansvaret for. Arbejdet består konkret i at føre regnskab med mængder, placering og anvendelse af det nukleare materiale. Desuden deltager Dansk Dekommissionerings sikkerhedskontrol-medarbejdere i eventuelle sikkerhedskontrol-inspektioner hos danske firmaer med nukleart materiale.

Erhvervsstyrelsen varetager desuden kvartalvis indberetning til Kommissionen, hvis der har været eksport af udgangsmateriale og specielt fissilt materiale, der er omfattet af eksportkontrolregimet Nuclear Supplier Groups liste over særligt sensitive produkter.

Udenrigsministeriet har siden 1996 været ansvarligt for at varetage Danmarks sikkerhedskontrol-indberetninger og varetage danske interesser under Euratom-samarbejdet. Indtil foråret 2013 har Energistyrelsen i praksis varetaget de årlige indberetninger vedrørende nukleare aktiviteter (herefter overtaget af Udenrigsministeriet).

I forhold til kravet om årlig indberetning under IAEA tillægsprotokollen, er det således siden 2013 Udenrigsministeriet, der indhenter oplysninger om aktiviteter relateret til den nukleare brændselscyklus, hvor der ikke anvendes nukleart materiale. Disse oplysninger videresendes til Kommissionen. Erhvervsstyrelsen indberetter desuden direkte til IAEA kvartalsvis data vedrørende eksport eller import af visse typer af udstyr og ikke-nukleart materiale.

De danske rapporteringsforpligtelser til IAEA varetages således primært af Kommissionen, der ligeledes varetager sikkerhedskontrolopgaver internt i EU. Samtidig samarbejder Kommissionen med IAEA om at gennemføre inspektioner, hvorfor der både er inspektioner fra IAEA og Kommissionen (Euratom) i Danmark.

4.2 Varetagelse af sikkerhedskontrol med nukleart materiale i Grønland

Det gældende regelgrundlag for Grønland for kontrol med den fredelige udnyttelse af nukleart materiale er atomanlægslovens § 8 og § 38, stk. 3, samt gældende bekendtgørelse 315/1972 som ændret ved bekendtgørelse nr. 98 af den 5. marts 1974 om kontrol med den fredelige udnyttelse af nukleart materiale.

Det fremgår af § 8 i atomanlægsloven, at hvor internationale aftaler foreskriver kontrol med, at nukleare anlæg m.v. alene bruges til fredelige formål, kan statsministeren give de til gennemførelse heraf fornødne forskrifter, herunder om, at de personer, som udøver den i aftalerne omhandlede kontrol, har adgang til anlæggene for at foretage fornødent eftersyn. Atomanlægslovens § 38, stk. 3, giver mulighed for at fastsætte straf af bøde eller hæfte for overtrædelse af regler, som fastsættes i forskrifter, der udfærdiges i medfør af loven.

Gældende bekendtgørelse 315/1972 blev med hjemmel i atomanlægslovens § 8 og § 38, stk. 3, udarbejdet med henblik på at udmønte Kongeriget Danmarks sikkerhedskontrolaftale fra

1972, der i dag er gældende for Grønland. Nukleart materiale forstås i bekendtgørelsen som uran, plutonium og thorium, uforarbejdet – bortset fra malme – eller forarbejdet, i metallisk form, i legering eller kemisk forbindelse.

Det fremgår af § 2 i bekendtgørelsen, at nukleart materiale ikke må besiddes uden Atomenergikommissionens tilladelse. Derudover fremgår det af § 3, at besiddere af nukleart materiale, efter regler, der fastsættes i tilladelsen, skal:

- 1) føre regnskab med beholdning af nukleart materiale og, for så vidt angår nukleare anlæg, foretage registrering af driftsforhold,
- 2) indsende rapporter om de i nr. 1 nævnte forhold,
- 3) give forudgående meddelelse til atomenergikommissionen om indførelse af nukleart materiale samt
- 4) medvirke ved gennemførelse af kontrol.

For så vidt angår kontrol fremgår det af § 4, at personer, der er bemyndiget dertil af Atomenergikommissionen, efter regler der fastsættes i tilladelsen efter § 2, har adgang til virksomheder m.v., der besidder nukleart materiale, og kan foretage nødvendige kontrolforanstaltninger, herunder besigtigelser, målinger og udtagning af prøver.

Atomenergikommissionen kan desuden i kraft af § 5 ændre reglerne for besiddelse af nukleart materiale (§ 3) samt reglerne for kontrol hermed (§ 4).

Det fremgår desuden af bekendtgørelsens § 6, at nukleart materiale ikke må udføres uden Atomenergikommissionens tilladelse. Endelig kan det fremhæves, at det fremgår af § 7, at Atomenergikommissionens afgørelser ikke kan indbringes for højere administrative myndigheder.

Der er i bekendtgørelsen ikke fastlagt regler for retshåndhævelse, men med hjemmel i § 38, stk. 3, i atomanlægsloven er der mulighed herfor.

5. HOVEDPUNKTER I LOVFORSLAGET

5.1 Formål og definitioner mv.

Det fremgår af fælleserklæringen om sikkerhedskontrol, at regeringen har til hensigt at fremsætte lovforslag om sikkerhedskontrol med nukleart materiale i Grønland med henblik på at sikre overholdelse af Traktaten om ikke-spredning af kernevåben og Kongeriget Danmarks sikkerhedskontrolforpligtelser under IAEA samt at sikre, at de højeste internationale standarder på området, som de bl.a. kommer til udtryk i Australien og Canada, følges.

Det foreslås derfor, at lovens formålsbestemmelse i § 1 angår to hovedelementer; at sikre, at nukleart materiale anvendes til fredelige formål, og at sikre, at Kongeriget Danmark overholder sine internationale sikkerhedskontrolforpligtelser.

Det første element vedrører Kongeriget Danmarks overordnede forpligtelse til at sikre, at nukleart materiale ikke indgår i illegitime våbenprogrammer eller anvendes i forbindelse med terror. Kongeriget Danmark skal ud fra udenrigs-, forsvars- eller sikkerhedspolitiske overvejelser kunne vurdere, at der kan være behov for sikkerhedskontrolforanstaltninger, der går videre end de folkeretligt bindende minimums-standarder, der fastlægges af bl.a. IAEA. Dette følger uranrapportens anbefaling og fælleserklæringen om sikkerhedskontrol og er beskrevet i punkt 3.3.1. Det andet element henviser til, at Kongeriget Danmark skal overholde sine internationale sikkerhedskontrolforpligtelser, hvor Traktaten om ikke-spredning af kernevåben er fundamentet for den internationale nedrustnings- og ikke-spredningsindsats og foreskriver etableringen af sikkerhedskontrolsystemer, der er blevet udmøntet først og fremmest gennem IAEA's sikkerhedskontrolaftale og tillægsprotokol, der er folkeretligt bindende for Kongeriget Danmarks sikkerhedskontrolforpligtelser for Grønland.

I forhold til definitionen af nukleart materiale følger gældende bekendtgørelse 315/1972 IAEA's definition af nukleart materiale, jf. artikel 98 i Kongeriget Danmarks sikkerhedskontrolaftale gældende for Grønland, der ikke omfatter malm. I fælleserklæringen om sikkerhedskontrol fremgår, at der foreslås regler for sikkerhedskontrol i Grønland, der svarer til Euratom forordning 302/2005, herunder også definitioner, der er gældende ret i Danmark.

Det fremgår af Euratom-traktatens artikel 77 og artikel 79, at anvendt eller produceret malm er omfattet af sikkerhedskontrol. Endvidere fremgår det af Euratom forordning 302/2005, at artikel 24-25 er rettet mod den, der udvinder malm. Da Kongeriget Danmarks tillægsprotokol gældende for Grønland også fastlægger rapporteringsforpligtelser og inspektionsadgang til uran mineanlæg, er det vurderingen, at malm bør være omfattet af definitionen af nukleart materiale.

Det foreslås derfor, at lovforslagets definition af nukleart materiale i § 2 svarer til Euratom's definition af nukleart materiale, der omfatter malm, udgangsmateriale og specielt fissilt materiale, jf. Euratom-traktatens artikel 197. Administrative forskrifter, som vil blive udstedt i medfør af loven, vil tage udgangspunkt i samme definition af nukleart materiale samt øvrige definitioner relateret til sikkerhedskontrol som fastlagt i Euratom-traktaten og Euratom forordning 302/2005.

I forhold til myndighedsstrukturen for sikkerhedskontrol identificerede uranrapporten et behov for at etablere et samarbejde og et administrativt system for at varetage sikkerhedskontrol for Grønland. Det fremgår af fælleserklæringen om sikkerhedskontrol, at Udenrigsministeriet, som rigsmyndighed for sikkerhedskontrol, og Beredskabsstyrelsen aftaler den nærmere interne danske opgavefordeling vedrørende sikkerhedskontrol. Der forudsættes ligeledes et tæt samarbejde med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel om at gennemføre de foreslåede regler for sikkerhedskontrol. Det fremgår endvidere af fælleserklæringen om sikkerhedskontrol, at sikkerhedskontrolmyndighederne i Danmark og Grønland skal være funktionelt uafhængige af uretmæssig påvirkning, jf. IAEA's

guidelines om uafhængighed og adskillelse af regulerende funktioner. Der er desuden enighed mellem regeringen og Naalakkersuisut om, at en vigtig forudsætning for, at sikkerhedskontrolmyndighederne kan udøve deres funktioner uafhængigt, er, at de har de nødvendige ressourcer og den nødvendige tekniske kapacitet.

I myndighedsstrukturen er det Udenrigsministeriet som myndighed for sikkerhedskontrol i Kongeriget Danmark, der skal sikre implementeringen af de sikkerhedskontrolforpligtelser, der følger af Traktaten om ikke-spredning af kernevåben og Kongeriget Danmarks sikkerhedskontrolaftale og tillægsprotokol gældende for Grønland. Udenrigsministeriet varetager det formelle samarbejde med IAEA, hvor det er obligatorisk at samarbejde med IAEA for at facilitere implementeringen af IAEA's sikkerhedskontrol, jf. artikel 3 i Kongeriget Danmarks sikkerhedskontrolaftale gældende for Grønland.

Udenrigsministeriet har allerede det overordnede ansvar for at indsamle og afgive rettidige, korrekte og fuldstændige oplysninger til IAEA om nukleart materiale, anlæg og aktiviteter som påkrævet af IAEA for fuld implementering af Kongeriget Danmarks sikkerhedskontrolaftale og tillægsprotokol gældende for Grønland. Med lovforslaget sikres, at Kongeriget Danmark kan kontrollere nukleart materiale og relaterede anlæg, udstyr og aktiviteter i Grønland. Der er dog visse yderligere rapporteringsforpligtelser efter Kongeriget Danmarks tillægsprotokol gældende for Grønland, hvor oplysningerne skal indhentes fra andre myndigheder. I den sammenhæng bliver Udenrigsministeriet overordnet ansvarlig for at koordinere med Naalakkersuisut og relevante statslige myndigheder som påkrævet. Udenrigsministeriet vil bl.a. skulle indhente oplysninger fra eksportkontrolmyndigheden, herunder vedrørende information om eksport af nukleart materiale og visse typer af udstyr til brug i den nukleare brændselscyklus. Udenrigsministeriet vil derudover også skulle indhente oplysninger fra Naalakkersuisut angående bl.a. generelle 10-års udviklingsplaner relateret til den nukleare brændselscyklus. Disse oplysninger skal indhentes på enten kvartalsmæssig eller årlig basis.

Udenrigsministeriet varetager desuden det overordnede ansvar for adgang og teknisk støtte til IAEA ved inspektioner, herunder IAEA's adgang til at gennemføre kontrolforanstaltninger i overensstemmelse med Kongeriget Danmarks sikkerhedskontrolaftale og tillægsprotokol gældende for Grønland. Dette omfatter, at acceptere adgang for designerede inspektører og sørge for, at der gives indrejsevisum til Grønland, hvis nødvendigt. Dette omfatter også den overordnede kontakt til IAEA i forbindelse med inspektioner samt den videre kontakt til Beredskabsstyrelsen, der er ansvarlig for kontakt til Naalakkersuisut samt andre myndigheder, virksomheder og personer i Kongeriget Danmark, der berøres af IAEA's inspektioner, og som faciliterer IAEA's inspektioner.

Dertil kommer, at udenrigsministeren på Kongeriget Danmarks vegne skal indgå mellemstatslige modtagerstatsaftaler forud for internationale overførsler af nukleart materiale udvundet i Grønland.

Udenrigsministeriet deltager herudover i samarbejdet med internationale institutioner på sikkerhedskontrolområdet, der udover IAEA og Euratom blandt andet kan være Nuclear Suppliers Group, Zangger-komiteen og FN.

Efter lovforslaget skal Beredskabsstyrelsen varetage opgaver angående sikkerhedskontrol i Grønland. Beredskabsstyrelsen er allerede nuklear tilsynsmyndighed i Danmark og Grønland sammen med Sundhedsstyrelsen/Statens Institut for Strålebeskyttelse, og varetager således allerede en række opgaver af beslægtet karakter; fastsættelse af betingelser og vilkår for drift mv. af nukleare anlæg, tilsyn og kontrol med overholdelse af gældende regler, betingelser og vilkår, herunder at gennemføre inspektioner. Beredskabsstyrelsens opgaver vedrørende sikkerhedskontrol vil være en naturlig forlængelse heraf.

Efter lovforslaget gives Beredskabsstyrelsen alene nye beføjelser angående sikkerhedskontrolopgaver. Beredskabsstyrelsens eksisterende opgaver af beslægtet karakter angår ikke sikkerhedskontrol med nukleart materiale, og disse opgaver berøres derfor ikke af lovforslaget og udvides således ikke.

De opgaver, som Beredskabsstyrelsen efter lovforslaget skal varetage, vil blandt andet omfatte at etablere et elektronisk bogholderi- og kontrolsystem for anlæg og nukleart materiale i Grønland og drive dette i fællesskab med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel, samt udføre tilsyn og kontrol med overholdelse af sikkerhedskontrolforpligtelserne, herunder gennem inspektioner.

Det elektroniske bogholderi- og kontrolsystem er et centralt værktøj til at føre regnskab og tilsyn med alt nukleart materiale i Grønland, herunder dets brug og bevægelser, monitorering af import og eksport samt til at administrere oplysninger om anlæg og lokaliteter udenfor anlæg. Konkret skal bogholderi- og kontrolsystemet medvirke til at sikre, at der kan redegøres for og føres kontrol med nukleart materiale i Grønland, således at mulige tab af nukleart materiale eller uautoriseret brug eller fjernelse af nukleart materiale, kan opdages. Herved etableres det fornødne grundlag for, at Kongeriget Danmark kan leve op til sikkerhedskontrolforpligtelserne i medfør af Kongeriget Danmarks sikkerhedskontrolaftale og tillægsprotokol gældende for Grønland.

De oplysninger, der skal indgå i det elektroniske nukleare bogholderi- og kontrolsystem samt tilsyn og kontrol med de oplysninger, der indberettes, angår de sikkerhedskontrolforpligtelser, der gælder bl.a. for indehavere af nukleart materiale og anlæg, jf. lovforslagets §§ 4-5, og de administrative forskrifter, der udstedes i medfør af loven, samt de særlige kontrolbestemmelser, der fastsættes af Beredskabsstyrelsen over for de pågældende, jf. § 6.

Beredskabsstyrelsen skal efter forslaget desuden føre tilsyn og kontrol, jf. lovforslagets § 8, ligesom styrelsen efter forslaget skal varetage opgaven med teknisk støtte til og ledsagelse af inspektører fra IAEA under inspektioner i Grønland. Endvidere foreslås det, at Beredskabsstyrelsens afgørelser om betingelser og vilkår – særlige kontrolbestemmelser –

over for den, der er underlagt sikkerhedskontrolforpligtelser efter loven eller efter forskrifter, der udstedes i medfør af loven, kan påklages til udenrigsministeren.

Udover de nævnte opgaver forudses Beredskabsstyrelsen desuden at skulle deltage i en række fora af teknisk/faglig karakter i det internationale samarbejde vedrørende sikkerhedskontrol. Samarbejdet med internationale institutioner på sikkerhedskontrolområdet omfatter udover IAEA blandt andre Euratom, Nuclear Suppliers Group, Zangger-komiteen og FN.

I forhold til implementering af den foreslåede regulering forudsættes der et tæt samarbejde med de relevante grønlandske myndigheder og tæt koordination i forhold til centrale beslutninger, som det fremgår af fælleserklæringen om sikkerhedskontrol. På baggrund af fælleserklæringen om sikkerhedskontrol foreslås i § 3, stk. 3, at udenrigsministeren efter forhandling med Naalakkersuisut kan bemyndige Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel til at bistå Beredskabsstyrelsen med at modtage og fremsende anmeldelser, rapporter mv. og bistå med at varetage tilsyn- og kontrolopgaver.

Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel forudsættes herved at blive det primære og direkte kontaktpunkt til personer og virksomheder, hvis aktiviteter skal være omfattet af sikkerhedskontrol, i forhold til at modtage påkrævede anmeldelser, indberetninger, rapportering og regnskaber mv. Det forudsættes også, jf. fælleserklæringen om sikkerhedskontrol, at Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel validerer og indfører data, oplysninger og rapporteringer fra operatører i det fælles elektroniske bogholderi- og kontrolsystem og dermed bistår med at sikre, at operatøren lever op til de gældende sikkerhedskontrolregler, herunder vedrørende regnskab med nukleare materialer og rapportering.

Når udenrigsministeren, efter forhandling med Naalakkersuisut kan bemyndige Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel til at bistå Beredskabsstyrelsen med at udføre tilsyns- og kontrolopgaver, drages der fordel af, at Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel skal udføre egne, beslægtede tilsynsopgaver på råstofområdet hos en mineoperatør, der er omfattet af sikkerhedskontrol.

I forlængelse heraf forudsættes det, jf. fælleserklæringen, at som opfølgning på sikkerhedskontrolinspektioner foretaget af Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel skal departementet udarbejde en inspektionsrapport, der sendes til Beredskabsstyrelsen. Beredskabsstyrelsen udarbejder på baggrund af inspektionsrapporten og i koordination med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel en opfølgningsplan til operatøren. Opfølgningsplanen meddeles til operatøren af Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel. Ved en sikkerhedskontrolinspektion foretaget af Beredskabsstyrelsen udarbejder styrelsen en inspektionsrapport og efterfølgende i koordination med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel en opfølgningsplan, som departementet herefter meddeler til operatøren.

I forhold til den foreslåede § 8, stk. 5-6, om at Beredskabsstyrelsen træffer afgørelser, herunder om påbud, forbud og standsning af drift, som er nødvendige af hensyn til at sikre efterlevelse af sikkerhedskontrolforpligtelserne, foreslås det i stk. 7, at Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel i videst mulig omfang orienteres forud, jf. fælleserklæringen om sikkerhedskontrol. Det forudsættes også, at det er de kompetente grønlandske myndigheder på råstofområdet, der ved en afgørelse om standsning af drift efterfølgende træffer afgørelser om de konkrete foranstaltninger i forbindelse med standsning af drift, jf. fælleserklæring om sikkerhedskontrol.

Ved en inspektion foretaget af IAEA efter den foreslåede § 9 modtager Beredskabsstyrelsen IAEA's inspektionsrapport og deler den med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel. Beredskabsstyrelsen udarbejder i koordination med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel en opfølgingsplan, som departementet meddeler til operatøren på Beredskabsstyrelsens vegne.

I forhold til den foreslåede § 10 om mellemstatslige modtagerstatsaftaler forudsættes det endvidere, at Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel retter henvendelse til Udenrigsministeriet herom samt, at mellemstatslige modtagerstatsaftaler udarbejdes af Udenrigsministeriet i koordination med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel.

Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel inddrages desuden i samarbejdet med internationale institutioner på sikkerhedskontrolområdet og deltager sammen med Udenrigsministeriet i internationale møder som en del af kongerigets delegation i overensstemmelse med selvstyreloven.

5.2 Anmeldelsespligt mv.

Det fremgår af fælleserklæringen om sikkerhedskontrol, at lovslagets regler om sikkerhedskontrol for nukleart materiale og relaterede anlæg skal svare til relevante dele af Euratom forordning 302/2005, der er gældende ret i Danmark og udtryk for højeste internationale standard for sikkerhedskontrol med nukleart materiale og anlæg. Ved Euratom forordning 302/2005 forstås forordningen som fortolket af EU-domstolens praksis. I tilfælde af, at der inden for Euratom vedtages nye regler angående sikkerhedskontrol, er det hensigten, at disse skal bringes til at gælde tilsvarende i Grønland. Det forudsætter dog forhandling med Grønland om relevansen heraf.

I §§ 4-6 foreslås regler om anvendelse af sikkerhedskontrol, som svarer til relevante dele af Euratom forordning 302/2005. De administrative forskrifter, der herefter udstedes efter disse bestemmelser udformes således, at de ligeledes svarer til relevante dele af Euratom forordning 302/2005.

Efter lovforslaget vil anlæg, nukleart materiale og aktiviteter blive omfattet af sikkerhedskontrolforpligtelser gennem et anmeldelsessystem. Dette svarer til, hvad der gælder efter Euratom forordning 302/2005. Selve tilladelsen til at besidde nukleart materiale

og opføre anlæg forbundet med minedrift af malm følger af den grønlandske lovgivning, herunder Råstofloven, der regulerer udnyttelse af råstoffer, og Inatsisartutlov nr.33 af 9. december 2015 om ioniserende stråling og strålebeskyttelse, der er en rammelov, som skal regulere radioaktive stoffer, herunder nukleart materiale. Dette følger IAEA's anbefalinger om, at sikkerhedskontrol bygger på et tilladelsessystem for at kunne kontrollere besiddelse og brug af nukleart materiale, men at der ikke er behov for et særligt tilladelsessystem i forbindelse med sikkerhedskontrol, hvis det findes i anden regulering angående besiddelse og udnyttelse af nukleart materiale og relaterede anlæg. Personer og virksomheder der får tilladelse til at besidde nukleart materiale, etablere anlæg i forbindelse med udvinding af malm mv. i medfør af grønlandsk lovgivning, kan i denne forbindelse blive gjort bekendt med anmeldelsespligten for nukleart materiale, anlæg og aktiviteter, som den vil gælde i medfør af dette lovforslag.

De regnskabs- og kontrolforpligtelser m.v., som Beredskabsstyrelsen pålægger den enkelte operatør eller besidder af nukleart materiale, vil helt overordnet angå oplysninger om mængde, sammensætning og brug af nukleart materiale og vil svare til de regnskabs- og kontrolforpligtelser mv, som fremgår af Euratom forordning 302/2005.

Ved besiddelse af mindre mængder af visse typer nukleart materiale og ved besiddelse af nukleart materiale til ikke-nukleart brug kan Beredskabsstyrelsen fastsætte mindre omfattende regnskabs- og rapporteringsforpligtelser. Dette svarer til Euratom forordning 302/2005, hvor der i medfør af artikel 19 er mulighed for dispensation fra form og hyppighed af regnskabsforpligtelserne på baggrund af visse specificerede krav relateret til mængde og anvendelse. Som det fremgår af Kommissionens henstilling om retningslinjer for anvendelse af Euratom forordning 302/2005 om anvendelse af sikkerhedskontrol inden for Euratom, afspejler de mere lempelige rapporteringskrav, at IAEA i medfør af sikkerhedskontrolaftalens artikler 36 og 37 kan indrømme fritagelse for sikkerhedskontrolaftalens rapporteringsforpligtelser på grundlag af materialets anvendelse (artikel 36) eller på grundlag af dets mængde (artikel 37), da dette materiale normalt ikke anvendes til formål, der er forbundet med den nukleare brændselscyklus, eller kun anvendes i mindre mængder. Dette nukleare materiale kan dog stadig være omfattet af en årlig informationsforpligtelse til IAEA i medfør af artikel 2.a.(vii) i Kongeriget Danmarks tillægsprotokol gældende for Grønland, hvorfor også besiddelser af nukleart materiale i små mængder eller til ikke-nukleart brug er omfattet af lovforslaget.

Den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 5, omfatter aktiviteter relateret til den nukleare brændselscyklus, hvortil der ikke benyttes nukleart materiale, men som er omfattet af IAEA tillægsprotokollens rapporteringskrav og inspektionsadgang gældende for Grønland. Disse aktiviteter er ikke tilsvarende reguleret af Euratom forordning 302/2005, jf. punkt 4.1, da de ikke falder under Kommissionens kompetenceområde. Det er f.eks. indberetning om fremstilling af udstyr, der kan benyttes til berigelse af uran.

Det forudsættes, i overensstemmelse med fælleserklæringen om sikkerhedskontrol og i medfør af den foreslåede § 3, stk. 3, at Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel skal bistå Beredskabsstyrelsen med at indhente og modtage de fornødne data,

oplysninger og rapporteringer fra operatører. Det forudsættes endvidere, at det er Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel, der validerer og indlægger disse i det fælles elektroniske bogholderisystem, jf. fælleserklæringen om sikkerhedskontrol. Hvis Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel på baggrund af operatørens indberetning konstaterer behov for at korrigerer data eller oplysninger, informeres Beredskabsstyrelsen forinden herom. Originale data, oplysninger og rapporteringer fra operatører videresendes til Beredskabsstyrelsen, der verificerer informationerne med henblik på at sikre, at der er ført regnskab med alt nukleart materiale, og at gældende sikkerhedskontrolregler er overholdt, og således at Beredskabsstyrelsens tilsyn og kontrol angår operatørens oplysninger.

Det indgår i forslaget, at udenrigsministerens prøvelsesgrundlag ved behandling af klager over Beredskabsstyrelsens afgørelser om fastsættelse af særlige kontrolbestemmelser, er begrænset til at omfatte retlige spørgsmål, jf. § 6, stk. 2. Denne begrænsning af prøvelsesgrundlaget beror på, at Beredskabsstyrelsens afgørelser træffes på baggrund af særlig teknisk kompetence. Herefter er spørgsmål om forståelsen af loven omfattet af prøvelsen, og dette gælder også for spørgsmål om overholdelsen af almindelige forvaltningsretlige regler og principper mv. Derimod kan det skønsmæssige element i en afgørelse om særlige kontrolbestemmelser ikke prøves af udenrigsministeren.

5.3 Tilsyn og kontrol

Det følger af sikkerhedskontrolaftalen og tillægsprotokollen gældende for Grønland, at Kongeriget Danmark har en forpligtelse til at føre kontrol med nukleart materiale og relaterede anlæg, udstyr og aktiviteter, samt at IAEA har den fornødne inspektionsadgang, jf. også punkt 3.3.2. Denne forpligtelse er også reflekteret i fælleserklæringen om sikkerhedskontrol, hvor det fremgår, at inspektører fra rigsmyndigheden og fra grønlandske myndigheder, og i nærmere bestemt omfang inspektører fra IAEA i overensstemmelse med Kongeriget Danmarks internationale sikkerhedskontrolforpligtelser og dette lovgrundlag, har adgang til relevante lokaliteter og materialer, der er undergivet sikkerhedskontrol i Grønland med henblik på at udføre de fornødne sikkerhedskontrolforanstaltninger.

Efter lovforslagets § 8 påhviler tilsyn og kontrol, herunder inspektioner, Beredskabsstyrelsen. Det forudsættes dog, at grønlandske myndigheder medvirker til at sikre overholdelse af de sikkerhedskontrolforpligtelser, som påhviler Kongeriget Danmark. Således forudsættes det nærmere, at Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel efter § 3, stk. 3, kan bistå Beredskabsstyrelsen med at udføre konkrete opgaver angående tilsyn og kontrol. Dette kan finde sted i forbindelse med de grønlandske myndigheders eget tilsynsarbejde efter råstoflovgivningen. Herudover forventes grønlandske myndigheder almindeligvis at deltage i Beredskabsstyrelsens inspektioner for at styrke samarbejde og vidensdeling.

I overensstemmelse med fælleserklæringen foreslås det endvidere i § 8, at Beredskabsstyrelsen i helt særlige tilfælde kan forlange brug af anlæg, hvori der indgår nukleart materiale, standset, samt helt eller delvist inddrage eller sætte nukleart materiale,

der indgår i anlægget, under administration, indtil der er taget stilling til under hvilke sikkerhedskontrolbetingelser, brug af anlægget kan genoptages. I sådanne tilfælde træffer de kompetente grønlandske myndigheder på råstofområdet efterfølgende afgørelser om de konkrete foranstaltninger i forbindelse med standsning af drift med henblik på at sikre en forsvarlig nedlukning af drift.

I relation til § 8 følger det af fælleserklæringen om sikkerhedskontrol, at i opfølgningen på inspektioner foretaget af henholdsvis Beredskabsstyrelsen og Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel ved miner og tilknyttede anlæg, er det Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel, der meddeler opfølgningsplaner mv. til operatøren.

I § 8 foreslås endvidere, at Beredskabsstyrelsens afgørelser efter stk. 5 og 6 om pålæg, standsning, hel eller delvis inddragelse af nukleart materiale eller afgørelse om administration af nukleart materiale kan påklages til udenrigsministeren. Det bemærkes i forhold til denne prøvelse, at Udenrigsministeriet på en række områder indenfor sikkerhedskontrol ikke besidder faglig teknisk ekspertise, og dette forudsættes at kunne påvirke intensiteten med hvilken Udenrigsministeriet kan prøve en afgørelse truffet af Beredskabsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse om inspektioner i lovforslagets § 9 skal sikre, at IAEA kan gennemføre de inspektioner, der følger af Kongeriget Danmarks sikkerhedskontrolaftale og tillægsprotokol gældende for Grønland, uden at der herved tillægges IAEA kompetence til myndighedsudøvelse i Kongeriget Danmark.

Formålet med IAEA's inspektioner er, som også beskrevet i punkt 3.2.2, at verificere, at de oplysninger, som Kongeriget Danmark er forpligtet til at fremsende til IAEA, er korrekte ved at give IAEA adgang til de anlæg og lokaliteter, som er omfattet af Kongeriget Danmarks sikkerhedskontrolaftale og tillægsprotokol gældende for Grønland. De kontrolforanstaltninger, som IAEA kan benytte på de angivne anlæg og lokaliteter er beskrevet i sikkerhedskontrolaftalen og tillægsprotokolaftalen gældende for Grønland.

I lovforslagets udmøntning af de internationale sikkerhedskontrolforpligtelser er Udenrigsministeriet, jf. punkt 5.1, ansvarlig for at acceptere adgang for inspektører fra IAEA, og for at der gives indrejsevisum til Grønland til inspektører fra IAEA, hvis dette er nødvendigt. Endvidere er Udenrigsministeriet overordnet ansvarlig for kontakten til IAEA, facilitering af IAEA's inspektioner og for, at der gives den fornødne tekniske støtte til IAEA i forbindelse med inspektioner.

I henhold til Beredskabsstyrelsens foreslåede ansvar for kontrol og tilsyn samt ledsagelse af inspektører fra IAEA, er Udenrigsministeriet ansvarligt for at informere Beredskabsstyrelsen om inspektioner fra IAEA. Herefter er Beredskabsstyrelsen ansvarlig for den videre kontakt til grønlandske myndigheder og andre myndigheder, virksomheder og personer i Kongeriget Danmark, der berøres af IAEA-inspektionen, med henblik på at facilitere inspektionen. Beredskabsstyrelsen er samtidig ansvarlig for at ledsage IAEA's

inspektører under inspektionen, for at facilitere inspektionen og for at give den fornødne praktiske tekniske støtte til IAEA.

I overensstemmelse med fælleserklæringen om sikkerhedskontrol forudsættes det, at ved en inspektion foretaget af IAEA efter den foreslåede § 9 modtager Beredskabsstyrelsen IAEA's inspektionsrapport og deler den med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel. Beredskabsstyrelsen udarbejder i koordination med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel en opfølgingsplan, som departementet meddeler til operatøren.

5.4 Mellemstatslige modtagerstatsaftaler

Det fremgår af fælleserklæringen om sikkerhedskontrol, at det er en forudsætning for international overførsel af nukleart materiale udvundet i Grønland, at der foreligger mellemstatslige modtagerstatsaftaler, hvorved forstås bilaterale aftaler med tredjelande om krav til landets efterlevelse af internationale ikke-spredningsforpligtelser og bindende forpligtelser i forhold til håndteringen af det modtagne materiale i hele brændselscyklussen. Med begrebet overførsel forstås forsendelse af nukleart materiale fra oprindelsesstedet til bestemmelsesstedet, herunder læsning og aflæsning.

Fælleserklæringen om sikkerhedskontrol beskriver også ansvarsfordelingen mellem Danmark og Grønland angående indgåelse af mellemstatslige modtagerstatsaftaler, hvorefter Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel retter henvendelse til Udenrigsministeriet, når der er grundlag for udarbejdelse af bilaterale aftaler med tredjelande om krav til landets efterlevelse af internationale ikke-spredningsforpligtelser. De mellemstatslige modtagerstatsaftaler udarbejdes af Udenrigsministeriet i koordination med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel.

Mellemstatslige modtagerstatsaftaler undertegnes i overensstemmelse med selvstyrelovens § 13, stk. 3. Det fremgår af bestemmelsen, at aftaler, hvor Danmark og Grønland i fællesskab har været inddraget i forhandlingerne, undertegnes af regeringen, i videst muligt omfang sammen med Naalakkersuisut.

Det foreslås derfor i § 10, i overensstemmelse med ovenstående, at en mellemstatslig aftale mellem Udenrigsministeriet på vegne af Kongeriget Danmark og et påtænkt modtagerland er en forudsætning for overførsel af nukleart materiale udvundet i Grønland med det formål at sikre, at nukleart materiale udvundet i Grønland kun kan overføres til en af Udenrigsministeriet godkendt stat.

De overordnede krav, som Udenrigsministeriet, jf. fælleserklæringen om sikkerhedskontrol, som udgangspunkt vil stille i en mellemstatslig modtagerstatsaftale, er blandt andet:

- At nukleart materiale alene eksporteres til stater, der har tiltrådt ikke-spredningstraktaten.
- At modtagerlandet er omfattet af IAEA's sikkerhedskontrolaftale og tillægsprotokollen, eller i tilfælde af de fem anerkendte kernevåbenmagter, disse stater tilsvarende foranstaltninger.

- At bilaterale aftaler om sikkerhedskontrol skal være gældende i tilfælde af, at IAEA's sikkerhedskontrol skulle bortfalde.
- At internationale standarder for fysisk beskyttelse gælder for det modtagne nukleare materiale.
- At der foreligger forudgående tilladelse fra rigsmyndigheden til overførsel af nukleart materiale fra Grønland til et andet land end det forudsete modtagerland.
- At handelskontrakter for eksport af nukleart materiale fra Grønland skal indeholde en klausul om, at kontrakten er betinget af en mellemstatslig modtagerstatsaftale.
- At importerende lande er ansvarlige for håndtering af affald og andre produkter, som opstår ved brug af nukleart materiale fra Grønland i de pågældende lande.

De foreslåede krav til international overførsel af nukleart materiale udvundet i Grønland hænger tæt sammen med forslaget til lov om kontrol med eksport af produkter med dobbelt anvendelse fra Grønland, der fremsættes samtidigt med dette lovforslag. Det fremgår af lovforslaget om eksportkontrol i Grønland, at det vil være en forudsætning for, at der kan gives eksporttilladelse til nukleart materiale udvundet i Grønland, at der foreligger en mellemstatslig modtagerstatsaftale, eller at der i medfør af § 10, stk. 2, er truffet beslutning om, at en mellemstatslig modtagerstatsaftale ikke er en forudsætning for at ansøge om udførselstilladelse ved eksportkontrolmyndigheden.

De konkrete internationale overførsler af nukleart materiale fra Grønland skal desuden følge administrative forskrifter udstedt i medfør af forslagens § 5, der bl.a. vil omhandle notifikationer af Beredskabsstyrelsen forud for international overførsel af nukleart materiale, ved det nukleare materiales afsendelse og ankomst til destination, samt hurtigst muligt ved uforudsete hændelser under transport med nukleart materiale.

5.5 Foranstaltninger

Det fremgår af fælleserklæringen om sikkerhedskontrol, at det forudsættes, at dette lovforslag i relevant omfang fastsætter regler om foranstaltninger for overtrædelse af lovens regler. Det fremgår endvidere, at reglerne om foranstaltning navnlig skal have til hensigt at sikre, at operatørerne overholder de forpligtelser, der påhviler dem i medfør af loven, herunder eksempelvis forpligtelser til at afrapportere, afgive oplysninger og sikre adgang for kontrolmyndigheder til ejendomme, udvindingsmateriel mv.

Det kan i forlængelse af fælleserklæringen om sikkerhedskontrol tilføjes, at et effektivt sikkerhedskontrolsystem kræver, at der kan redegøres for nukleart materiale og foretages kontrol heraf for at kunne afsløre mulige tab eller uautoriseret brug eller fjernelse af nukleart materiale og for at kunne efterleve de internationale sikkerhedskontrolforpligtelser.

Det foreslås derfor, at det i lovforslagets § 11 fastsættes, at der kan idømmes foranstaltninger efter de almindelige bestemmelser i kriminallov for Grønland. Det bemærkes, at reglerne om valg og udmåling af foranstaltninger fremgår af kriminallovens kapitel 24.

Det bemærkes endvidere, at ulovlig omgang med radioaktive stoffer mv er selvstændigt kriminaliseret i kriminalloven.

6. DE ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER FOR DET OFFENTLIGE

For Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriet vil de internationale sikkerhedskontrolforpligtelser, herunder Kongeriget Danmarks tillægsprotokol gældende for Grønland, medføre etablering og drift af nye administrative myndighedsstrukturer i Danmark.

6.1 Udenrigsministeriet

6.1.1 Administrative konsekvenser

Udenrigsministeriet er myndighed for sikkerhedskontrol i Kongeriget Danmark og i den kapacitet det formelle kontaktpunkt til IAEA. Arbejdet med varetagelse af forpligtelserne i relation til IAEA's regime for sikkerhedskontrol vil indebære nye opgaver for Udenrigsministeriet i forhold til bl.a. etablering og drift af afrapporteringsstrukturer i forhold til både IAEA og Euratom, udarbejdelse af mellemstatslige modtagerstatsaftaler samt opprioritering af engagement i internationale fora relateret til sikkerhedskontrol, jf. beskrivelsen i punkt 5.2 af Udenrigsministeriets opgaver. Det vurderes, at der er behov for at etablere en selvstændig enhed for sikkerhedskontrol, der besidder den nødvendige tekniske ekspertise, der ikke forventes at kunne findes inden for Udenrigsministeriets eksisterende personale.

6.1.2 Merudgifter

Varetagelse af sikkerhedskontrolforpligtelserne vurderes at kræve ressourcer svarende til tre årsværk. Det vurderes, at opgaverne i 2016 kan varetages af et enkelt årsværk med ansvar for bl.a. etablering af en selvstændig enhed, ansvarlig for sikkerhedskontrol. I takt med at udvinding af nukleart materiale i Grønland iværksættes vil der være behov for yderligere tilførsel af årsværk med henblik på varetagelse af de øvrige opgaver beskrevet ovenfor. Samlet set vurderes ressourceforbrug at være 1 mio. kr. i 2016 og efterfølgende 2 mio. kr. årligt. Disse merudgifter finansieres inden for Udenrigsministeriets eksisterende ramme.

6.2 Forsvarsministeriet

6.2.1 Administrative konsekvenser

Beredskabsstyrelsen, der er en myndighed under Forsvarsministeriet, skal etablere og drive et fælles elektronisk system til at føre regnskab med og kontrollere nukleart materiale i Grønland beskrevet i afsnit 5.2. Med udgangspunkt i det elektroniske bogholderisystem skal der regelmæssigt udarbejdes rapporter, som blandt andet skal indeholde oplysninger om de nukleare anlæg og materialer, der er opført i bogholderisystemet, oplysninger om gennemførte kontrolbesøg på nukleare anlæg mv., herunder beskrivelse af evt. konstaterede afvigelser i beholdningen af nukleart materiale. I tilknytning hertil vil Beredskabsstyrelsen have til opgave at føre tilsyn og kontrol med, at sikkerhedskontrolforpligtelser overholdes i alle faser af håndteringen af nukleart materiale; ved mineanlægget, under forarbejdning,

under transport, under opbevaring og i forbindelse med udskibning. Dette indebærer, at Beredskabsstyrelsen vil skulle gennemføre kontrolbesøg og inspektioner såvel selvstændigt som sammen med relevante grønlandske myndigheder og sammen med inspektører fra IAEA, jf. punkt 5.4.

På baggrund af de nævnte inspektioner og oplysninger fra registreringssystemet vil Beredskabsstyrelsen skulle træffe de administrative afgørelser, herunder om påbud, forbud og standsning af drift, som er nødvendige af hensyn til at sikre efterlevelse af sikkerhedskontrolforpligtelserne. Beredskabsstyrelsen vil også skulle deltage i internationale fora relateret til de tekniske/faglige aspekter af sikkerhedskontrol.

6.2.2 Merudgifter

Varetagelse af opgaver vedrørende sikkerhedskontrol udgør en ny opgave for Beredskabsstyrelsen. Det vurderes, at Beredskabsstyrelsen vil kunne løse de beskrevne sikkerhedskontrolopgaver ved en tilførsel af 3 årsværk. Der er for sikkerhedskontrolaktiviteterne anvendt en overheadsats på 0,3 mio. kr. pr. årsværk henset til, at der forventes en del rejseaktivitet for de pågældende medarbejdere.

Dertil kommer investerings- og driftsudgifter til etablering af et fælles elektronisk bogholderisystem. Der er her vurderet en etableringsudgift på 1,0 mio. kr. til indkøb af servere, software og eventuel it-konsulentbistand samt en løbende årlig driftsudgift på 0,1 mio. kr. Etableringsudgiften på 1,0 mio. kr. forudses afskrevet over en femårig periode med 0,2 mio. kr. årligt. Samlet set vurderes der ved fuld indfasning at være behov for tilførsel af 3,0 mio. kr. årligt til Beredskabsstyrelsen.

Der vil være mulighed for at indfase udgifterne vedrørende sikkerhedskontrol således, at der i første omgang fra 2016 tilvejebringes to årsværk til at opbygge registreringssystemet og varetage sikkerhedskontrolhensyn. Det tredje nye årsværk kan udskydes til 2017, hvorefter stadig vurderes muligt at nå at gennemføre den nødvendige uddannelse og træning, inden den egentlige udvinding kan forventes at finde sted. Disse merudgifter finansieres inden for Forsvarsministeriets eksisterende ramme (§ 12).

7. DE ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER FOR ERHVERVSLIVET MV.

Lovforslaget gælder ikke i Danmark, hvorfor de økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v. ikke er vurderet.

8. DE ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER FOR BORGERE

Lovforslaget gælder ikke i Danmark, hvorfor de administrative konsekvenser ikke er vurderet.

9. DE MILJØMÆSSIGE KONSEKVENSER

Lovforslaget gælder ikke i Danmark, hvorfor de miljømæssige konsekvenser ikke er vurderet.

10. FORHOLDET TIL EU-RETTE

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter, da Euratom-traktaten ikke finder anvendelse for Grønland, jf. Euratom-traktatens artikel 198, litra a.

11. HØRTE MYNDIGHEDER OG ORGANISATIONER

[Formel høringsproces ved Naalakkersuisut i GRL]

[Lovforslaget har været sendt i offentlig høring ved..]

12. SAMMENFATTENDE SKEMA

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	<p>Det vurderes, at Udenrigsministeriet kan løse de beskrevne sikkerhedskontrolopgaver med en udgift på cirka 2 mio. kr. årligt til ansættelse af medarbejdere med faglig ekspertise på området. Merudgifter finansieres indenfor Udenrigsministeriets eksisterende ramme.</p> <p>Beredskabsstyrelsen under Forsvarsministeriet vil kunne løse de beskrevne sikkerhedskontrolopgaver med en udgift på 3 mio. kr. årligt til ansættelse af 3 medarbejdere samt etablering og drift af et elektronisk bogholderisystem. Afholdelse af disse udgifter vil ske inden for Forsvarsministeriets ramme, idet den konkrete udmøntning vil blive afklaret med Finansministeriet.</p>
Administrative konsekvenser for stat, kommune og regioner	Ingen	<p>Lovforslaget forventes at have administrative konsekvenser for hhv. Udenrigsministeriets og Forsvarsministeriets område. Udenrigsministeriet vil skulle etablere en mindre selvstændighed enhed til varetagelse af det overordnede ansvar for sikkerhedskontrol i Kongeriget i medfør af dette lovforslag. Beredskabsstyrelsen under Forsvarsministeriet vil skulle varetage nye opgaver angående sikkerhedskontrol i</p>

		Grønland, hvilket bl.a. vil omfatte etablering og drift af et fælles elektronisk bogholderisystem for nukleart materiale i Grønland, fastsættelse af sikkerhedskontrolbestemmelser for besiddelse og benyttelse af nukleart materiale, samt tilsyn og kontrol hermed.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ikke vurderet	Ikke vurderet
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ikke vurderet	Ikke vurderet
Miljømæssige konsekvenser	Ikke vurderet	Ikke vurderet
Konsekvenser for borgerne	Ikke vurderet	Ikke vurderet
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

13. BEMÆRKNINGER TIL LOVFORSLAGETS ENKELTE BESTEMMELSER

Til § 1

Efter bestemmelsen gælder, at formålet med loven er at sikre, at nukleart materiale fra Grønland udnyttes til fredelige formål, og at Kongeriget Danmark overholder sine internationale sikkerhedskontrolforpligtelser.

Som beskrevet i afsnit 5.1 påhviler der Kongeriget Danmark en forpligtelse til at sikre, at nukleart materiale ikke indgår i illegitime våbenprogrammer eller anvendes i forbindelse med terror. Kongeriget Danmark skal ud fra udenrigs-, forsvars- eller sikkerhedspolitiske overvejelser kunne vurdere, at der kan være behov for sikkerhedskontrolforanstaltninger, der går videre end de folkeretligt bindende minimums-standarder, der fastlægges af bl.a. IAEA. Kongeriget Danmarks folkeretligt bindende sikkerhedskontrolforpligtelser følger af Traktaten om ikke-spredning af kernevåben, som er fundamentet for den internationale nedrustnings- og ikke-spredningsindsats og foreskriver etableringen af sikkerhedskontrolsystemer. Disse er blevet udmøntet først og fremmest gennem IAEA's sikkerhedskontrolaftale og tillægsprotokol.

Formålsbestemmelsen følger forståelsen i fælleserklæringen om sikkerhedskontrol, hvor nærværende lovforslag skal sikre overholdelse af Traktaten om ikke-spredning af

kernevåben og Kongeriget Danmarks sikkerhedskontrolforpligtelser under IAEA samt sikre, at de højeste internationale standarder på området, som de bl.a. kommer til udtryk i Australien og Canada, følges.

Formålsbestemmelsen er en hensigtserklæring, som betyder, at loven skal administreres under hensyntagen til de anførte formål. Bestemmelsen er et udtryk for den vægt, der lægges på at sikre den fredelige udnyttelse af nukleart materiale og efterlevelsen af de internationale forpligtelser.

Til § 2

En række tekniske definitioner vil blive indeholdt i de administrative forskrifter, som vil blive udstedt i medfør af loven. Bestemmelsen angår derfor kun de tekniske begreber, som anvendes i selve loven.

Det fremgår af punkt 5.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at definitioner forudsættes at svare til definitionerne i Euratom forordning 302/2005 og Euratom-traktaten, der gælder umiddelbart i Danmark. Dette vil også gælde for de definitioner, der medtages i administrative forskrifter, der udstedes i medfør af loven. Der henvises herved til definitioner fastlagt i Euratom-traktaten og Euratom forordning 302/2005, til de yderligere beskrivelser af centrale definitioner og begreber i Kommissionens henstilling af 15. december 2005 om retningslinjer for anvendelsen af Euratom forordning 302/2005 om anvendelse af sikkerhedskontrol inden for Euratom samt til Kommissionens henstilling af 11. februar 2009 om operatørers implementering af et regnskabs- og kontrolsystem for nukleart materiale på nukleare anlæg.

Efter *stk. 1, nr. 1*, forstås i denne lov ved nukleart materiale malm, udgangsmateriale og specielt fissilt materiale. Disse defineres nærmere i nr. 2-4.

Efter *stk. 1, nr. 2*, gælder, at i denne lov forstås ved malm enhver malm, der i fastsatte gennemsnitskoncentrationer, jf. *stk. 2*, indeholder stoffer, som gør det muligt ved kemiske og fysiske behandlinger at fremstille udgangsmateriale. Herved forstås nærmere uran- og/eller thoriumholdig bjergart, der i fastsatte gennemsnitskoncentrationer indeholder henholdsvis uran eller thorium, som gør det muligt ved kemiske og fysiske behandlinger at fremstille udgangsmaterialer. Ved kemiske og/eller fysiske behandlinger forstås alle processer, der udføres med henblik på at adskille malmen i bestanddele, som kan danne grundlag for udgangsmaterialer.

Ved udenrigsministerens fastsættelse af gennemsnitskoncentrationer svarende til de gennemsnitskoncentrationer, der er fastsat i medfør af Euratom-traktatens artikel 197, jf. *stk. 2*, vil kun malm med et vist indhold af de omhandlede grundstoffer være omfattet af loven som malm. De af Rådet gældende fastsatte gennemsnitskoncentrationer fremgår af Forordning nr. 9 om fastsættelse af koncentrationen i de malme, der er omhandlet i artikel 197, *stk. 4*, i traktaten om oprettelse af Det europæiske Atomenergifællesskab. Det fremgår af forordningens artikel 2, at gennemsnitskoncentrationen for uranholdigt malm er enhver

gennemsnitskoncentration med et uranindhold på 0,1 pct. eller derover, for thoriumholdigt malm, med undtagelse af monazit, en gennemsnitskoncentration på 3 pct. eller derover og for monazit, enhver gennemsnitskoncentration med et thoriumindhold på 10 pct. eller derover eller med et uranindhold på 0,1 pct. eller derover.

Ved at fastsætte grænseværdier sikres det, at malm under disse værdier friholdes fra at være omfattet af sikkerhedskontrol efter denne lov. Dette sker under hensyn til, at indholdet af sikkerhedskontrolrelevante materialer i givet fald er så lavt, at det i praksis ikke er muligt at ekstrahere de elementer, som kan indgå i illegitime våbenprogrammer eller anvendes i forbindelse med terror.

Udvundet eller produceret malm vil dog være omfattet af sikkerhedskontrol efter denne lov, selv om den givne malm ikke er omfattet af lovens definition af malm, hvis malmen skal benyttes til fremstilling af udgangsmateriale og dermed indgår i den nukleare brændselscyklus.

Efter *stk. 1, nr. 3*, gælder, at i denne lov forstås ved udgangsmateriale a) uran, som indeholder den isotopsammensætning, der forefindes i naturen, b) uran, hvis indhold af uran 235 er mindre end det normale, c) thorium, d) ethvert af de forannævnte materialer i form af metal, legeringer, kemiske forbindelser eller koncentrat og e) ethvert andet materiale, der indeholder et eller flere af ovennævnte materialer i fastsatte koncentrationer, jf. *stk. 2*.

Ved *b) uran, hvis indhold af uran 235 er mindre end det normale*, forstås nærmere uran, hvis indhold af uran 235 er mindre end i naturlige forekomster af uran. Uran, hvis indhold af uran 235 er mindre end i naturlige forekomster af uran betegnes også ”udarmet uran”. I naturlige forekomster af uran er indholdet af uran 235 omkring 0,7 pct.

Efter *stk. 1, nr. 4*, gælder, at i denne lov forstås ved specielt fissilt materiale: a) Plutonium 239, b) uran 233, c) uran beriget med uran 235 eller 233, d) ethvert produkt indeholdende et eller flere af ovennævnte isotoper og e) andre fissile materialer som fastsat efter *stk. 2*. Ved *a) plutonium 239* forstås nærmere grundstof nr. 94, plutonium, af isotopen Pu-239.

Ved *b) uran 233* forstås nærmere grundstof nr. 92, uran, af isotopen U-233.

Ved *c) uran beriget med uran 235 eller 233* forstås nærmere grundstof nr. 92, uran, med en højere koncentration af isotoperne uran-233 og uran-235 end koncentrationen af uran-235 i naturligt forekommende uran. Ved beriget uran forstås uran, der som følge af anvendelse af passende teknikker har et højere indhold af den fissile isotop uran-235 end naturligt forekommende. Uran-233 findes ikke naturligt, men fremstilles kunstigt i f.eks. en kernereaktor.

Ved *d) ethvert produkt indeholdende et eller flere af ovennævnte isotoper* forstås nærmere ethvert produkt, der indeholder Pu-239, U-233 og uran beriget med U-235 eller -233.

Ved *e) andre fissile materialer som fastsat efter stk. 2* forstås alle andre fissile materialer, herunder, men ikke begrænset til, alle isotoper af plutonium som fastsat efter stk. 2.

Udtrykket specielt fissilt materiale kan ikke anvendes på udgangsmaterialer.

Efter *stk. 1, nr. 5*, gælder, at i denne lov forstås ved anlæg: Reaktor, kritisk anlæg, omdannelsesanlæg, fabrikationsanlæg, oparbejdningsanlæg, isotopadskillelsesanlæg, særskilt oplagringsanlæg, anlæg til behandling eller oplagring af affald og alle andre lokaliteter, hvor udgangsmateriale eller specielt fissilt materiale normalt benyttes.

Ved *reaktor og kritisk anlæg* forstås nærmere anlæg, hvori en kontrolleret kædereaktion af kernespaltninger udnyttes til f.eks. at generere energi, partikler mv.

Ved *omdannelsesanlæg* forstås nærmere anlæg, der konverterer uranmalmkoncentrat (yellowcake) til de rette kemiske forbindelser af uran, typisk uranhexafluorid (UF_6) med henblik på efterfølgende berigning, urandioxid (UO_2), eller metallisk uran, f.eks. med henblik på direkte anvendelse som nukleart brændsel.

Ved *fabrikationsanlæg* forstås nærmere anlæg til fremstilling af nukleart brændsel fra de relevante udgangsstoffer, herunder beriget eller naturligt metallisk uran og urandioxid.

Ved *oparbejdningsanlæg* forstås nærmere anlæg, hvor det brugte brændsel opsplittes i henholdsvis endnu ikke spaltet fissilt materiale og ”resten”, som primært består af fissionsprodukter, også kaldet henfaldsprodukter. Oparbejdning giver typisk en opsplitning af uran og plutonium i separate fraktioner samt en fraktion med størstedelen af de radioaktive fissionsprodukter.

Ved *isotopadskillelsesanlæg* forstås nærmere a) anlæg, hvori materiale, der er blevet bestrålet f.eks. i en reaktor, behandles med henblik på at udskille bestemte isotoper, typisk med henblik på udnyttelse i industriel eller medicinal sammenhæng. Sådanne anlæg er typisk afskærmede for at beskytte mod radioaktiv stråling, og b) berigningsanlæg for uran, hvis formål er at øge andelen af uran-235 i forhold til udgangspunktet. Naturligt uran indeholder omkring 0,7 pct. uran-235. Uran til brug som brændsel i en typisk kraftreaktor skal beriges til at indeholde mellem 3 pct. og 5 pct. uran-235. Relevante teknologier inkluderer gascentrifuger, gasdiffusionsanlæg og laserberigning.

Ved *særskilt oplagringsanlæg* forstås nærmere lagerfaciliteter til udgangsmateriale eller specielt fissilt materiale, uden tilknytning til reaktorer, kritiske anlæg, omdannelsesanlæg, fabrikationsanlæg, oparbejdningsanlæg, isotopadskillelsesanlæg, anlæg til behandling eller oplagring af affald og alle andre lokaliteter, hvor udgangsmateriale eller specielt fissilt materiale normalt benyttes.

Ved anlæg til behandling eller oplagring af affald forstås nærmere anlæg hvis formål er at forberede udgangsmateriale eller specielt fissilt materiale defineret som radioaktivt affald på lagring og evt. deponering, samt anlæg til lagring.

Ved *alle andre lokaliteter, hvor udgangsmateriale eller specielt fissilt materiale normalt benyttes*, forstås nærmere alle andre anlæg og lokaliteter end angivet ovenfor, hvori udgangsmaterialer eller specielt fissilt materiale, som defineret i § 2, stk. 1, nr. 3-4, normalt forefindes eller benyttes. Dette omfatter eksempelvis anlæg vedrørende udvinding og behandling af uranmalm samt anlæg til udludning af uranholdige væsker, der kan omfatte knuse- og formalingsanlæg; anlæg, hvor malmen knuses og formales, mineralkoncentreringsanlæg; anlæg, hvor formalet malm behandles for at adskille uran- og thoriumholdige mineraler (mineral koncentrat) fra mineraler, som ikke ønskes udnyttet og anses som affald (tailings), in-situ leaching anlæg; anlæg, som udluder uran fra uranholdige mineraler i undergrunden ved, at væske, der pumpes ned i jorden ved hjælp af lange rør, her udluder uran fra de uranholdige mineraler, hvorefter væsken pumpes op til jordoverfladen, hvor uran udfældes i procesanlæg, procesanlæg; anlæg hvor mineralkoncentrat kan blive opløst, og uran bliver udfældet, tørre- og lagerpladser; anlæg hvor uranmalmkoncentrat bliver tørret og lagret, tailingsdepot; anlæg, hvor affald i form af mineralkoncentrater, som ikke ønskes udnyttet, deponeres, deponi for rester af udludede uran-/thoriumholdige mineraler; anlæg, hvor kemiske restmaterialer efter udludningsprocesser deponeres, og vandrensingsanlæg; anlæg, hvor vand fra alle anlæg renses for uran og andre kontaminanter.

Efter *stk. 1 nr. 6*, gælder, at i denne lov forstås ved den nukleare brændselscyklus alle aktiviteter i forbindelse med produktion af atomenergi fra brydning af malm over etablering og drift til og med nedlæggelse af kernekraftværker og slutdeponering af det radioaktive affald.

Den nukleare brændselscyklus omfatter alle aktiviteter og processer i forbindelse med produktion af atomenergi (civile aspekter), jf. IAEA's beskrivelse af den nukleare brændselscyklus. Den nukleare brændselscyklus kan indeholde følgende elementer, herunder starte på to måder: 1) Uranmalm brydes ved traditionel minedrift. Malmen knuses og formales, og de uranholdige mineraler separeres ud (mineralkoncentrat). Mineralkoncentratet opløses ved kemisk behandling. 2) Uranmineraler opløses in-situ, og den uranholdige væske pumpes op til overfladen. Fra 1) eller 2) udfældes uran som uranmalmkoncentrat (også kendt som yellowcake) og kan herefter konverteres til gassen uranhexafluorid (UF₆) på et konversionsanlæg. Denne gas beriges på et berigningsanlæg; der findes forskellige berigningsteknikker, bl.a. gasdiffusion, gascentrifugering og laserseparation. Uran beriges til et givet indhold af uran-235, afhængig af den reaktorteknologi, det skal indgå i – ofte til 3-5 pct. uran-235. Der fremstilles uranbrændsel – ofte omtalt som uranstave – af det berigede materiale. Brændselsstavene bruges til at producere energi i kernekraft værker og deponeres derefter. De brugte brændselsstave kan også genberiges og bruges igen. Thorium er en mulig energikilde i fremtidens

kernekraftværker, og vil i så fald indgå i en separat brændselscyklus. Thorium bruges i den sammenhæng som et fertilt materiale til at fremstille fissilt materiale.

Efter *stk. 2* gælder, at udenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om de i *stk. 1, nr. 2*, anførte gennemsnitkoncentrationer, de i *stk. 1, nr. 3*, anførte koncentrationer og de i *stk. 1, nr. 4*, anførte andre fissile materialer svarende til det, der er fastsat i medfør af Euratom-traktatens artikel 197. Idet Rådets fastsættelse af regler efter Euratom-traktaten ikke kan tillægges umiddelbar virkning i Grønland, gælder det efter bestemmelsen, at udenrigsministeren skal fastsætte disse regler, og at disse skal svare til de tilsvarende regler, der er fastsat i medfør af Euratom-traktaten.

Til § 3

Efter *stk. 1* gælder, at udenrigsministeren er som myndighed for sikkerhedskontrol i Kongeriget Danmark ansvarlig for efterlevelse af kongerigets internationale sikkerhedskontrolforpligtelser. Kongerigets internationale sikkerhedskontrolforpligtelser følger af Traktaten om ikke-spredning af kernevåben og Kongeriget Danmarks sikkerhedskontrolaftale med IAEA og tillægsprotokol hertil gældende for Grønland. I henhold til forpligtelserne herved er udenrigsministeren ansvarlig for, at anlæg, nukleart materiale, udvinding af malm og aktiviteter, der er relateret til den nukleare brændselscyklus, underkastes sikkerhedskontrol. Forpligtelserne omfatter også, at der rapporteres herom til IAEA. De internationale forpligtelser omfatter desuden at sikre og facilitere, at inspektører fra IAEA kan foretage kontrol, herunder inspektion.

Efter *stk. 2* gælder, at Beredskabsstyrelsen varetager opgaver vedrørende sikkerhedskontrol, herunder fastsætter særlige kontrolbestemmelser, udøver tilsyn og kontrol med overholdelse af sikkerhedskontrolforpligtelser og foretager sikkerhedskontrolinspektioner, jf. §§ 4-6 og 8. Beredskabsstyrelsens opgaver omfatter nærmere eksempelvis etablering og drift af et fælles elektronisk regnskabs- og kontrolsystem for Grønland vedrørende nukleart materiale, fastsættelse af særlige sikkerhedskontrolbestemmelser, tilsyn og kontrol med overholdelse af sikkerhedskontrolforpligtelser, inspektioner og afgørelser om pålæg mv. Beredskabsstyrelsen skal tillige facilitere de inspektioner, som inspektører fra IAEA ønsker foretaget. Beredskabsstyrelsens opgaver efter bestemmelsen angår alene sikkerhedskontrol og ikke opgaver inden for andre af Beredskabsstyrelsens myndighedsområder.

Der henvises i øvrigt til punkt 5.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget for så vidt angår en nærmere beskrivelse af de opgaver, som påhviler henholdsvis udenrigsministeren og Beredskabsstyrelsen.

Efter *stk. 3* gælder, at udenrigsministeren efter forhandling med Naalakkersuisut kan bemyndige Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel til at bistå Beredskabsstyrelsen med at modtage anmeldelse efter § 4, *stk. 1-4*, og indberetning efter *stk. 5*, at modtage rapportering og regnskab efter § 5, *stk. 1-3*, at fremsende afgørelser efter § 6, *stk. 1*, samt at udføre opgaver angående tilsyn og kontrol efter § 8, *stk. 1* og *stk. 3-4*.

Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel har som råstofmyndighed kontakt med operatørerne inden for råstofområdet, herunder de operatører, hvis aktiviteter skal være omfattet af sikkerhedskontrol. Med henblik på at sikre, at de pågældende operatører i vidt omfang kun skal varetage kontakt med én myndighed angående indgivelse af anmeldelser, indberetninger, rapporteringer og regnskaber mv., er det hensigten, at der fastsættes regler om, at operatørers anmeldelse efter § 4, stk. 1-4, skal ske ved, at anmeldelse sendes til Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel. Departementet indfører herefter grundlæggende tekniske data og oplysninger mv. i det elektroniske regnskabs- og kontrolsystem for Grønland vedrørende nukleart materiale. Originale anmeldelser fra operatører med grundlæggende tekniske data og oplysninger om udnyttelse af nukleart materiale videresendes automatisk i elektronisk form til Beredskabsstyrelsen, således at Beredskabsstyrelsens kontrol kan ske på baggrund af disse oplysninger. Tilsvarende gælder for indberetning efter § 4, stk. 5. Tilsvarende gælder også for modtagelse af rapportering og regnskab efter § 5, stk. 1-3.

For så vidt angår Beredskabsstyrelsens afgørelser om fastsættelse af særlige kontrolbestemmelser over for operatører, er det hensigten, at styrelsen fremsender en given afgørelse til Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel, som herefter fremsender afgørelsen til operatøren.

De opgaver, som er omfattet af Beredskabsstyrelsens tilsyn og kontrol, jf. § 8, stk. 1 og stk. 3-4, omfatter eksempelvis at verificere oplysninger om mængder, placering og lignende angående nukleart materiale. Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel kan efter aftale bistå med at udføre sådanne opgaver i tilknytning til varetagelsen af lignende eller beslægtede tilsyns- og kontrolopgaver under råstofloven.

Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handels varetagelse af opgaver skal ske efter nærmere aftale med Beredskabsstyrelsen og under styrelsens instruktion og ansvar.

Til § 4

Efter *stk. 1* gælder, at den, der etablerer eller driver et anlæg, hvor nukleart materiale kan udnyttes, er omfattet af sikkerhedskontrol og skal foretage anmeldelse af grundlæggende tekniske data for anlægget og om nukleart materiale, der udnyttes på anlægget. Det er herved karakteren af anlægget, der er afgørende for, om anlægget skal omfattes af sikkerhedskontrol, og om der derved gælder anmeldelsespligt. Derfor skal anlæg, hvor nukleart materiale kan udnyttes, anmeldes, uanset om nukleart materiale faktisk udnyttes på anlægget. Anmeldelsespligten for et anlæg, der er omfattet af bestemmelsen, indtræder allerede ved etablering og således forud for produktion eller behandling af nukleart materiale på anlægget.

Ved udnyttelse af nukleart materiale forstås efter bestemmelsen produktion, adskillelse, oparbejdning, oplagring, elproduktion i reaktorer, forskning i kritiske anlæg eller nulenergianlæg, omdannelse, fabrikation, isotopseparation, malmkoncentration samt behandling og oplagring af affald. Denne forståelse svarer til forståelsen af udnyttelse i Euratom forordning 302/2005.

En mine, hvor der udvindes malm, som indeholder stoffer, som gør det muligt ved kemiske og fysiske behandlinger at fremstille udgangsmaterialer, skal være omfattet af sikkerhedskontrol. Dette gælder også, selv om malmen ikke udgør malm efter lovens definition, når den brudte malm faktisk skal anvendes til fremstilling af udgangsmateriale. Et sådant mineanlæg skal derfor anmeldes efter bestemmelsen, og ikke efter stk. 3. De oplysninger mv., som skal anmeldes vil dog svare til de oplysninger, der skal anmeldes efter stk. 3.

Anmeldelse af anlæg, hvor der faktisk udnyttes nukleart materiale, vil også skulle omfatte oplysninger om materialerne. Det nukleare materiale er den primære genstand for sikkerhedskontrol, og anmeldelse af udnyttelse skal sikre, at der kan føres regnskab og kontrol med mængder, placering mv.

Efter *stk. 2* gælder, at den, der herudover besidder nukleart materiale, er omfattet af sikkerhedskontrol og skal foretage anmeldelse herom. Herved sigtes til den, der besidder nukleart materiale uden for de anlæg, for hvilke der gælder anmeldelsespligt efter *stk. 1*.

Nukleart materiale er generelt den primære genstand for sikkerhedskontrol, og nukleart materiale skal derfor altid kunne omfattes af sikkerhedskontrol. Bestemmelsen angår eksempelvis besiddelse af udstyr til medicinsk og industriel radiografi, der indeholder udarmet uran, transportbeholdere, der indeholder udarmet uran, katalysatorer, der indeholder nukleart materiale, pigmenter til glas, der indeholder nukleart materiale, laboratorier, der anvender nukleart materiale som referencekilde, og uddannelsesinstitutioner, der anvender nukleart materiale.

Indehavere af slutprodukter, der udnyttes til ikke-nukleare formål, hvori der indgår nukleart materiale, som i praksis ikke kan genvindes, er ikke omfattet af bestemmelsen, jf. *stk. 6*, og besiddelse af sådanne slutprodukter skal ikke anmeldes. Bestemmelsen omfatter heller ikke den kortvarige besiddelse, der sker ved transport eller midlertidig opbevaring. En sådan kortvarig besiddelse er omfattet af *stk. 4*.

Efter *stk. 3* gælder, at den, der udvinder malm, er omfattet af sikkerhedskontrol og skal foretage anmeldelse af grundlæggende tekniske data og oplysninger om malmudvindingen. Malm udgør første trin i den nukleare brændselscyklus og skal derfor være omfattet af sikkerhedskontrol.

Kun udvinding af malm, som i fastsatte gennemsnitkoncentrationer har et indhold af stoffer, som gør det muligt ved kemiske eller fysiske behandlinger at fremstille udgangsmaterialer, jf. definition af malm i § 2, *stk. 1*, nr. 2, er omfattet af anmeldelsespligt efter bestemmelsen.

Udvinding af malm, som har et lavere indhold af sådanne stoffer end de fastsatte grænseværdier, skal dog anmeldes efter *stk. 1*, hvis malmen faktisk skal anvendes til fremstilling af udgangsmaterialer, jf. herved bemærkningerne til *stk. 1*.

Med anmeldelsespligt for udvinding af malm etableres sikkerhedskontrol med nukleart materiale med samme omfang som inden for Euratom, idet sikkerhedskontrol specifikt med udvinding af malm er omfattet af Euratom forordning 302/2005.

Efter *stk. 4* gælder, at den, der uden at være omfattet af *stk. 1-3* foretager transport eller midlertidig opbevaring af nukleart materiale, er omfattet af sikkerhedskontrol og skal foretage anmeldelse herom. Bestemmelsen vedrører de selvstændige transportører, shippingfirmaer og ansvarlige for lagerfaciliteter, hvor nukleart materiale opbevares midlertidigt, når nukleart materiale flyttes mellem forskellige anlæg eller bringes til afsendelsesfaciliteter med henblik på eksempelvis overførsel til andre lande. Nukleart materiale er generelt den primære genstand for sikkerhedskontrol og skal til enhver tid være omfattet af og kunne underkastes tilsyn og kontrol. Selvstændige lagerfaciliteter, hvor nukleart materiale opbevares over længere tid, eksempelvis med henblik på senere flytning til andet anlæg eller overførsel til andre lande, er ikke omfattet af bestemmelsen, men er omfattet af *stk. 1*, idet anlæg, hvor nukleart materiale udnyttes, omfatter anlæg, hvor der sker oplagring. De oplysninger, som skal anmeldes, kan eksempelvis angå transportøren og den agent, der modtager nukleart materiale til midlertidig opbevaring og om mængde, kategori, form og sammensætning af nukleart materiale, som modtages eller udleveres i forbindelse med transport eller midlertidig opbevaring.

Efter *stk. 5* gælder, at den, der i øvrigt udfører aktiviteter i relation til den nukleare brændselscyklus, hvortil der ikke benyttes nukleart materiale, er omfattet af sikkerhedskontrol og skal foretage indberetning herom. Ved den nukleare brændselscyklus forstås alle aktiviteter i forbindelse med produktion af atomenergi fra brydning af malm over etablering og drift til og med nedlæggelse af kernekraftværker og slutdeponering af det radioaktive affald, jf. § 2, *stk. 1*, nr. 6. Aktiviteter, der er omfattet af bestemmelsen, er eksempelvis forskningsprogrammer eller produktion af udstyr, som er dedikeret til aktiviteter, der konkret angår den nukleare brændselscyklus, eksempelvis produktion af uracentrifuger og lignende. Kongeriget Danmarks forpligtelser til at lade sådanne aktiviteter omfatte af sikkerhedskontrol følger af tillægsprotokollen gældende for Grønland.

Efter *stk. 6* gælder, at den, der besidder slutprodukter, som udnyttes til ikke-nukleare formål, og hvori der indgår nukleart materiale, som i praksis ikke kan genvindes, er ikke omfattet af sikkerhedskontrol og skal ikke foretage anmeldelse. Ved genvinding forstås herved, at nukleart materiale ekstraheres fra det pågældende slutprodukt og herefter kan (gen)anvendes. Slutprodukter, der er omfattet af bestemmelsen, er eksempelvis glasur til keramik, glasfarve, coating af glødetråde til fluorescerende lamper, malingpigmenter og glødenet til gaslamper, jf. Kommissionens henstilling af 15. december 2005 om retningslinjer for anvendelse af Euratom forordning 302/2005. Når indholdet af nukleart materiale i praksis ikke kan ekstraheres og (gen)anvendes, er der ikke behov for at lade de pågældende slutprodukter omfatte af sikkerhedskontrol, hvorfor besiddelse af sådanne slutprodukter er undtaget fra sikkerhedskontrolforpligtelser. Undtagelsen svarer til den undtagelse, der gælder efter Euratom forordning 302/2005 artikel 1 (2).

Efter *stk. 7* gælder, at anmeldelse efter *stk. 1-4* og indberetning efter *stk. 5* skal ske til Beredskabsstyrelsen, jf. dog § 3, *stk. 3*. Efter § 3, *stk. 3* gælder, at udenrigsministeren efter forhandling med Naalakkersuisut kan bemyndige Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel til bl.a. at bistå Beredskabsstyrelsen med at modtage anmeldelse efter *stk. 1-4* og indberetning efter *stk. 5*. Det er hensigten, at der fastsættes regler om, at operatørers anmeldelse efter *stk. 1-4* og indberetning efter *stk. 5* skal ske ved, at anmeldelse sendes til Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel, der skal videresende originale anmeldelser og indberetninger fra operatører med grundlæggende tekniske data og oplysninger om udnyttelse af nukleart materiale automatisk i elektronisk form til Beredskabsstyrelsen.

Efter *stk. 8* gælder, at udenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om anmeldelse og indberetning efter *stk. 1-5* og om de grundlæggende tekniske data og oplysninger, som skal være omfattet af anmeldelse efter *stk. 1-4* og indberetning efter *stk. 5*. De nærmere fastsatte regler vil skulle svare til relevante regler for sikkerhedskontrol inden for Det Europæiske Atomenergifællesskab med de ændringer, der kan begrundes i grønlandske forhold samt sikre efterlevelse af internationale sikkerhedskontrolforpligtelser. Ved fastsættelse af regler etableres således de samme krav til anmeldelser og de grundlæggende data og oplysninger, som skal indgå i anmeldelser eller indberetninger, som gælder inden for Euratom efter forordning 302/2005.

Oplysninger, som skal indgå i anmeldelse af anlæg efter *stk. 1*, kan eksempelvis omfatte oplysninger om navnet på ejer af anlægget, anlæggets nøjagtige beliggenhed, ledelsen af anlægget, anlæggets status (under etablering, i drift eller nedlukket), anlæggets udstrækning og afgrænsning, anlæggets indretning – bygninger, veje, lagerkapaciteter til nukleart materiale, herunder til- og afgangslagre og skønnede produktionsmængder). Oplysninger om udnyttelse af nukleart materiale, som skal indgå i anmeldelsen, kan eksempelvis omfatte oplysninger om kategori, den nærmere form for udnyttelse og forventede mængder.

Oplysninger, som skal indgå i anmeldelse af besiddelse af nukleart materiale efter *stk. 2*, kan eksempelvis omfatte oplysninger om navn på besidder, kategori af nukleart materiale, mængde af nukleart materiale, fysisk eller kemisk form, sammensætning, placering og anvendelse.

Oplysninger, som skal indgå i anmeldelse af malmudvinding efter *stk. 3*, kan eksempelvis omfatte oplysninger om navnet på ejer af anlægget til udvinding, anlæggets nøjagtige beliggenhed, ledelsen af anlægget, anlæggets status (under etablering, i drift eller nedlukket), anlæggets udstrækning og afgrænsning samt anlæggets indretning – bygninger, veje og lagerkapaciteter, herunder til- og afgangslagre. Oplysninger om malmudvindingen, som skal indgå i anmeldelsen, kan eksempelvis angå oplysninger om forventede udvindingsmængder og om forventet gennemsnitligt uran- og thoriumindhold.

Ved fastsættelsen af regler angående anmeldelse af oplysninger om transport og midlertidig opbevaring af nukleart materiale efter stk. 4 vil det indgå, om de pågældende oplysninger allerede registreres af den, der oprindeligt besidder nukleart materiale, således at der ikke skal ske dobbeltregistrering.

De oplysninger, som skal være omfattet af anmeldelse efter stk. 1-4 og indberetning efter stk. 5, skal indgå i det elektroniske regnskabs- og kontrolsystem for Grønland vedrørende nukleart materiale, som Beredskabsstyrelsen skal etablere og drive sammen med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel, jf. bemærkningerne til § 3, stk. 2.

Til § 5

Efter *stk. 1* gælder, at den, der har anmeldelsespligt efter § 4, stk. 1, skal have et system med grundlæggende tekniske data og oplysninger om anlægget, om udnyttelse af nukleart materiale, regnskabs- og driftsoversigter samt om overførsel af nukleart materiale og skal fremsende rapportering og regnskab herfra. Ved system forstås herved en samlet og systematiseret fortegnelse over grundlæggende tekniske data og oplysninger om anlægget og oplysninger om regnskab og kontrol med udnyttelse af nukleart materiale. Om grundlæggende tekniske data, som kan skulle indgå i systemet, henvises til bemærkningerne til § 4, stk. 8. Oplysninger om den faktiske udnyttelse af nukleart materiale, som kan skulle indgå i systemet, kan eksempelvis omfatte oplysninger om kategori, mængde – størrelse af partier, oplagrings- og emballeringsmetode, lagerkapacitet, registrering af modtagelse samt registrering af overførsler til andre områder på anlægget eller til andre anlæg. Systemets nærmere udformning, herunder format, og de data og oplysninger, som skal indgå i systemet, hvorledes disse skal vedligeholdes og karakter, omfang og hyppighed af rapportering vil følge af regler, der kan fastsættes af udenrigsministeren, jf. stk. 5.

Efter *stk. 2* gælder, at den, der har anmeldelsespligt efter § 4, stk. 2, skal have et regnskabs- og kontrolsystem for nukleart materiale og skal fremsende rapportering og regnskab herfra. Ved regnskabs- og kontrolsystem forstås herved en samlet og systematiseret fortegnelse over oplysninger om besiddelse af nukleart materiale, eksempelvis om kategori af nukleart materiale, ændringer i mængde af nukleart materiale, ændringer i fysisk eller kemisk form, ændringer i sammensætning, ændringer i placering og anvendelse, samt oplysninger om overførsel. Oplysningerne skal kunne danne grundlag for tilsyn og kontrol. Regnskabs- og kontrolsystemets nærmere udformning, herunder format, de oplysninger, som skal indgå i regnskabs- og kontrolsystemet og karakter, omfang og hyppighed af rapportering, vil følge af regler, der kan fastsættes af udenrigsministeren, jf. stk. 5.

Efter *stk. 3* gælder, at den, der har anmeldelsespligt efter § 4, stk. 3, skal have et system med grundlæggende tekniske data og oplysninger om malmudvindingen samt om overførsel af malm og skal fremsende rapportering og regnskab herfra. Ved system forstås herved en samlet og systematiseret fortegnelse over grundlæggende tekniske data for udvindingsanlægget og oplysninger om regnskab og kontrol med udvindingen af malm. Om grundlæggende tekniske data, som kan skulle indgå i systemet, henvises til bemærkningerne til § 4, stk. 8. Oplysninger om malmudvindingen, som kan skulle indgå i systemet, kan

eksempelvis angå oplysninger om udvundne mængder, gennemsnitligt uran- og/eller thoriumindhold og om lager af udvundet malm, samt oplysninger om overførsel af malm til andre anlæg. Systemets nærmere udformning, herunder format, de oplysninger, som skal indgå i systemet og karakter, omfang og hyppighed af rapportering til Beredskabsstyrelsen, vil følge af regler, der kan fastsættes af udenrigsministeren, jf. stk. 5.

Efter *stk. 4* gælder, at rapportering og regnskab efter stk. 1-3 skal ske til Beredskabsstyrelsen, jf. dog § 3, stk. 3. Efter § 3, stk. 3, gælder, at udenrigsministeren efter forhandling med Naalakkersuisut kan bemyndige Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel til bl.a. at bistå Beredskabsstyrelsen med at modtage rapportering og regnskab efter stk. 1-3. Det er hensigten, at der fastsættes regler om, at operatørers rapportering og regnskab efter stk. 1-3 sendes til Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel, som i disse tilfælde skal videresende originale rapporter og regnskaber automatisk i elektronisk form til Beredskabsstyrelsen.

Efter *stk. 5* gælder, at udenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler, der svarer til relevante regler for sikkerhedskontrol inden for Det Europæiske Atomenergifællesskab med de ændringer, der kan begrundes i grønlandske forhold, om 1) de systemer og de grundlæggende tekniske data og oplysninger, som efter stk. 1-3 skal være indeholdt i disse, 2) det målesystem, som skal danne grundlag for regnskaber efter stk. 1-3, 3) de oplysninger om overførsler og forsendelser, som skal være indeholdt i systemer efter stk. 1-3, 4) fremsendelse af rapportering og regnskaber mv. efter stk. 1-3, herunder om form, indhold og hyppighed og 5) krav til den forudgående anmeldelse efter stk. 1-3 af overførsler af nukleart materiale og forsendelser af malm.

Ved fastsættelse af regler etableres herved krav, som vil svare til de krav, der gælder inden for Euratom efter forordning 302/2005. Ved fastsættelse af regler om data og oplysninger i systemer og om rapportering vil kravene blive differentierede for at afspejle de forskelle i behov for intensitet i oplysningsomfang og rapporteringskrav mv., der følger af forskelle i karakteren af anlæg, den konkrete udnyttelse eller besiddelse af nukleart materiale, herunder disses nærmere karakter og mængde, samt karakteren af aktiviteter relateret til den nukleare brændselscyklus. Ved forskelle i krav til opbygning og indhold i systemer samt forskelle i krav til omfang, hyppighed og form angående rapportering skal der således gælde en differentiering, der svarer til den differentiering, der gælder inden for Euratom efter Euratom forordning 302/2005, hvorefter eksempelvis "småbrugere" af nukleart materiale kan meddeles dispensation fra de gældende krav om bl.a. rapporteringshyppighed.

Udover det i bemærkningerne til stk. 1-3 anførte om grundlæggende tekniske data og oplysninger, er det hensigten, at de oplysninger om eksempelvis ejer af anlæg, beliggenhed, ledelse af anlæg, og grundlæggende tekniske data om anlægget, som skal være indeholdt i de pågældende systemer, altid skal afspejle anlæggets aktuelle status.

Til § 6

Efter *stk. 1* gælder, at på baggrund af anmeldelse og indberetning efter § 4, stk. 1-5, og på baggrund af eventuelle oplysninger, der er meddelt i henhold til forskrifter, der er fastsat i medfør af § 4, stk. 8, og § 5, stk. 5, fastsætter Beredskabsstyrelsen særlige kontrolbestemmelser over for den pågældende. Beredskabsstyrelsens fastsættelse af særlige kontrolbestemmelser vil ske i form af en konkret og individuel afgørelse over for den, der har anmeldelses- eller indberetningspligt efter § 4, stk. 1-5. Herved vil der blive fastsat de konkrete vilkår og betingelser, som skal gælde for etablering og drift af anlæg og udnyttelse af nukleart materiale, besiddelse af nukleart materiale herudover, udvinding af malm, transport eller midlertidig opbevaring af nukleart materiale eller udførelse af aktiviteter relateret til den nukleare brændselscyklus. De individuelt fastsatte vilkår og betingelser skal medvirke til at sikre, at de pågældende anlæg og nukleart materiale alene anvendes til fredelige formål, og at aktiviteter, der er relateret til den nukleare brændselscyklus, har en karakter, som er i overensstemmelse med Kongeriget Danmarks internationale forpligtelser angående sikkerhedskontrol efter sikkerhedskontrolaftalen gældende for Grønland.

Beredskabsstyrelsens afgørelser om særlige kontrolbestemmelser kan efter omstændighederne angå en række teknisk prægede forhold, herunder:

- Fastlæggelse af materialebalanceområde – et område, hvor mængde af nukleart materiale og til- og afgang af nukleart materiale kan fastslås.
- Opstilling af materialebalance – fastsættelse af den faktiske beholdning af nukleart materiale på givent tidspunkt.
- Procedurer for løbende opgørelse af faktisk beholdning af nukleart materiale.
- Krav om sikring og overvågning af anlæg og nukleart materiale.
- Prøveudtagning med henblik på gennemførelse af egenkontrol og Beredskabsstyrelsens kontrol.

Efter *stk. 2* gælder, at Beredskabsstyrelsens afgørelse om fastsættelse af særlige kontrolbestemmelser efter *stk. 1* kan påklages til udenrigsministeren for så vidt angår retlige spørgsmål. Udenrigsministerens prøvelse kan således angå, om Beredskabsstyrelsens afgørelse omfatter den forudsatte udøvelse af skøn, og om det udøvede skøn beror på saglige hensyn, herunder om pligtige hensyn er inddraget. Prøvelsen kan derimod ikke angå, om lovlige og saglige hensyn indbyrdes er afvejet rimeligt eller hensigtsmæssigt. Prøvelsen kan også angå, om almene forvaltningsretlige principper og grundsætninger er respekteret, herunder eksempelvis iagttagelse af det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip og overholdelse af den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning.

Til § 7

Efter bestemmelsen gælder, at udenrigsministeren kan bemyndige Beredskabsstyrelsen til at fastsætte regler i medfør af § 2, stk. 2, § 4, stk. 8, og § 5, stk. 5. Udenrigsministeren er myndighed for sikkerhedskontrol i Kongeriget Danmark, mens Beredskabsstyrelsen varetager opgaver vedrørende sikkerhedskontrol, jf. § 3. Som anført i bemærkninger til § 3 beror Beredskabsstyrelsens varetagelse af de konkrete myndighedsopgaver angående bl.a. kontrol og tilsyn samt fastsættelse af særlige kontrolbestemmelser på styrelsens faglige

kompetence, og efter samme hensyn kan udenrigsministeren overlade det til Beredskabsstyrelsen at fastsætte de omhandlede regler, idet disse i vidt omfang vil være af teknisk karakter.

Til § 8

Efter *stk. 1* gælder, at Beredskabsstyrelsen fører tilsyn med overholdelse af sikkerhedskontrolforpligtelser, der følger af denne lov eller forskrifter, der er fastsat i medfør af denne lov, og særlige kontrolbestemmelser, der er fastsat efter § 6, stk. 1. Beredskabsstyrelsen skal herved føre tilsyn med, at alle, der etablerer og driver anlæg, hvor nukleart materiale kan udnyttes, overholder de gældende sikkerhedskontrolforpligtelser, der følger af loven og af forskrifter, der er udstedt i medfør af loven, samt de individuelt fastsatte vilkår og betingelser – de særlige kontrolbestemmelser. Tilsvarende gælder over for alle, der besidder nukleart materiale herudover, alle der udvinder malm, alle der transporterer eller midlertidigt opbevarer nukleart materiale, og alle der udfører aktiviteter relateret til den nukleare brændselscyklus, hvortil der ikke benyttes nukleart materiale.

Efter *stk. 2* gælder, at den, der er omfattet af § 4, skal på forlangende meddele enhver oplysning, der er af betydning for varetagelse af tilsyn med overholdelse af sikkerhedskontrolforpligtelserne, til Beredskabsstyrelsen. Oplysningspligten omfatter enhver oplysning, som af Beredskabsstyrelsen findes nødvendig af hensyn til styrelsens udførelse af tilsyn og kontrol med anlæg, udnyttelse af nukleart materiale, malmudvinding, transport eller midlertidig opbevaring af nukleart materiale og aktiviteter relateret til den nukleare brændselscyklus, hvortil der ikke benyttes nukleart materiale, herunder med henblik på at kontrollere de oplysninger, der er indeholdt i anmeldelser og rapporter.

Efter *stk. 3* gælder, at Beredskabsstyrelsen har til enhver tid uden retskendelse mod behørig legitimation adgang til 1) lokaliteter, materialer og udstyr, der er omfattet af sikkerhedskontrol efter denne lov eller forskrifter, der er fastsat i medfør af denne lov, 2) andre lokaliteter og informationer, der angår anlæg, materialer, udstyr eller aktiviteter, der er omfattet af sikkerhedskontrol efter denne lov eller forskrifter, der er fastsat i medfør af denne lov, og 3) øvrige lokaliteter, når det følger af Kongeriget Danmarks internationale sikkerhedskontrolforpligtelser eller er en forudsætning for, at Kongeriget Danmark kan overholde disse.

Beredskabsstyrelsens inspektioner vil eksempelvis angå kontrol med de oplysninger om anlæg, udnyttelse af nukleart materiale, besiddelse af nukleart materiale, udvinding af malm, transport eller midlertidig opbevaring af nukleart materiale og udførelse af aktiviteter, relateret til den nukleare brændselscyklus, som er oplyst til Beredskabsstyrelsen. Beredskabsstyrelsens inspektioner skal herved medvirke til at sikre Kongeriget Danmarks overholdelse af internationale sikkerhedskontrolforpligtelser. Beredskabsstyrelsens inspektioner vil som udgangspunkt ske efter varsel til den, som skal underkastes inspektion, herunder for at sikre, at relevante personer kan være til stede og at nødvendige oplysninger kan bringes frem. Inspektioner kan dog gennemføres uvarslet, hvis særlige omstændigheder gør sig gældende, herunder hvis formålet med gennemførelse af inspektionen ellers

kompromitteres eller forspildes. Det er hensigten, at det skal være normal procedure, at grønlandske myndigheder deltager i Beredskabsstyrelsens inspektioner for at styrke samarbejde og videndeling.

Beredskabsstyrelsens inspektioner vil fortrinsvis angå de anlæg og lokaliteter, der er omfattet af sikkerhedskontrol som følge af anmeldelser efter § 4, men inspektioner kan i medfør af stk. 3, nr. 3 også omfatte ikke-anmeldte lokaliteter. Formålet med bestemmelsen er at sikre, at Kongeriget Danmark kan efterleve de forpligtelser angående inspektionsadgang for inspektører fra IAEA, der følger af sikkerhedskontrolaftalen og tillægsprotokollen gældende for Grønland. Forpligtelserne omfatter efter tillægsprotokollen gældende for Grønland en udvidet inspektionsadgang, der også omfatter ikke-deklarerede lokaliteter med henblik på at bekræfte fraværet af ikke-deklareret nukleart materiale og relaterede aktiviteter, jf. punkt 3.2.2 i tillægsprotokollen. Det Internationale Atomenergiagenturs inspektørers udførelse af inspektioner vil foregå ved, at inspektørerne ledsages af Beredskabsstyrelsen eller en af styrelsen bemyndiget myndighed, jf. § 9. Der overføres således ikke nogen kompetence til Det Internationale Atomenergiagentur ved denne lov.

Efter *stk. 4* gælder, at Beredskabsstyrelsen kan i forbindelse med adgang efter stk. 3 udføre de fornødne kontrolforanstaltninger, herunder foretage målinger og udtage prøver, af hensyn til at sikre overholdelse af sikkerhedskontrolforpligtelser efter denne lov og forskrifter, der er fastsat i medfør af denne lov, og særlige kontrolbestemmelser, der er fastsat efter § 6, stk. 1. Efter bestemmelsen kan Beredskabsstyrelsen i forbindelse med tilsyn og kontrol gennemføre de foranstaltninger, som måtte være nødvendige af hensyn til kontrol af overholdelse af sikkerhedskontrolforpligtelser og særlige kontrolforpligtelser, herunder eksempelvis undersøgelse og gennemgang af dokumenter, målinger, udtagning af prøver, kontrol af måleinstrumenter og disses kalibrering.

Efter *stk. 5* gælder, at Beredskabsstyrelsen kan meddele den, der er underlagt sikkerhedskontrol efter denne lov, de pålæg, som er fornødne til at sikre overholdelsen af sikkerhedskontrolforpligtelser, der gælder efter denne lov eller forskrifter, der er fastsat i medfør af denne lov, og de særlige kontrolbestemmelser, der er fastsat efter § 6, stk. 1. Beredskabsstyrelsens afgørelser om sådanne konkrete pålæg kan eksempelvis angå pålæg om udlevering af oplysninger, pålæg om redegørelse for konkrete forhold mv., men kan også omfatte pålæg i form af påbud om konkrete foranstaltninger, som skal medvirke til at sikre overholdelse af henholdsvis særlige kontrolbestemmelser – konkret fastsatte vilkår og betingelser – og sikkerhedskontrolforpligtelser efter loven og forskrifter, der er udstedt i medfør af loven.

Efter *stk. 6* gælder, at Beredskabsstyrelsen kan i helt særlige tilfælde forlange, at brug af anlæg omfattet af § 4, stk. 1, standses samt helt eller delvist inddrage eller sætte nukleart materiale, der indgår i anlægget, under administration, indtil der er taget stilling til, under hvilke sikkerhedskontrolbetingelser brug af anlægget kan genoptages. Tilsvarende gælder for den udvinding af malm, som er omfattet af § 4, stk. 3, ligesom nukleart materiale, som er

omfattet af § 4, stk. 2, helt eller delvis kan inddrages eller sættes under administration. Ved helt særlige tilfælde sigtes til, at det efter Beredskabsstyrelsens konkrete vurdering ikke er muligt at sikre overholdelse af sikkerhedskontrolforpligtelser, herunder særlige kontrolbestemmelser, ved meddelelse af pålæg efter stk. 5, og til tilfælde, hvor sådanne tidligere meddelte pålæg er blevet overtrådt eller tilsidesat.

Beredskabsstyrelsens afgørelse kan angå, at brug af anlægget standses, men ikke, at det pågældende anlæg skal lukkes, idet forhold vedrørende driftstilladelser mv. henhører under grønlandske myndigheders område. Beredskabsstyrelsens afgørelse træffes alene på baggrund af hensyn til sikkerhedskontrol, og såfremt disse hensyn kun gør sig gældende for dele af et anlæg eller visse aktiviteter på et anlæg, kan Beredskabsstyrelsens afgørelse kun omfatte disse dele eller disse aktiviteter. Afgørelse om eksempelvis standsning af udvinding af malm kan således alene angå den udvinding, som er eller skal være omfattet af sikkerhedskontrol.

Efter *stk. 7* gælder, at Beredskabsstyrelsen skal i videst muligt omfang orientere grønlandske myndigheder forud for, at der træffes afgørelser efter stk. 5-6. Bestemmelsen skal sikre, at relevante grønlandske myndigheder, eksempelvis Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel, orienteres under hensyn til at kunne træffe afledte afgørelser inden for overtagede sagsområder, eksempelvis angående konkrete foranstaltninger i forbindelse med en afgørelse om standsning af drift, jf. stk. 6. Beredskabsstyrelsens afgørelse om standsning af drift under hensyn til sikkerhedskontrolformål kan ikke angå driftsforholdene i øvrigt, og relevante grønlandske myndigheder skal således kunne træffe afgørelse om foranstaltninger angående eksempelvis procedure for sikker nedlukning mv. Efter bestemmelsen skal orientering af grønlandske myndigheder i videst muligt omfang ske forud for, at Beredskabsstyrelsen træffer afgørelser efter stk. 5-6, men Beredskabsstyrelsen kan under helt særlige omstændigheder træffe afgørelser efter stk. 5-6, uden at grønlandske myndigheder forinden er blevet orienteret herom. Ved helt særlige omstændigheder forstås tilfælde, hvor udsættelse kan medføre, at formålet med afgørelsen forspildes, eller at det på grund af tidspunkt eller tekniske forhold ikke er muligt at orientere de grønlandske myndigheder forud for, at afgørelser træffes. I så fald skal grønlandske myndigheder orienteres, så snart det er muligt.

Efter *stk. 8* gælder, at Beredskabsstyrelsen kan bemyndige danske myndigheder til på styrelsens vegne at udføre opgaver angående tilsyn og kontrol efter stk. 1 og stk. 3-4 med henblik på, at inspektører fra IAEA kan ledsage disse, jf. § 9. Bestemmelsen angår at sikre, at de inspektioner, som inspektører fra IAEA ønsker at gennemføre under henvisning til Kongeriget Danmarks sikkerhedskontrolaftale med IAEA og tillægsprotokol gældende for Grønland, kan gennemføres også i situationer, hvor Beredskabsstyrelsen ikke kan være til stede i Grønland, eksempelvis på grund af vejrlig.

Efter *stk. 9* gælder, at Beredskabsstyrelsens afgørelser efter stk. 5-6 kan påklages til udenrigsministeren. Udenrigsministerens prøvelse omfatter alle forhold vedrørende

afgørelserne, og prøvelsen er således ikke som ved udenrigsministerens prøvelse efter § 6, stk. 2, begrænset til at angå retlige spørgsmål.

Efter *stk. 10* gælder, at udenrigsministeren fastsætter efter forhandling med forsvarsministeren nærmere regler om Beredskabsstyrelsens udøvelse af tilsyn. Der sigtes herved til, at udenrigsministeren skal fastsætte regler om eksempelvis antallet af inspektioner, omfanget af kontrol mv. Udenrigsministerens fastsættelse af regler herom sker under hensyn til, at Beredskabsstyrelsen er en myndighed, der er omfattet af forsvarsministerens ressort og herved ikke som underordnet myndighed er undergivet almindelige styringsbeføjelser fra udenrigsministeren. Udenrigsministerens fastsættelse af regler om Beredskabsstyrelsens udøvelse af tilsynsopgaver fastsættes efter konkret forhandling med forsvarsministeren under hensyn til, at Beredskabsstyrelsen er en myndighed inden for forsvarsministerens område.

Til § 9

Efter bestemmelsen gælder, at inspektører fra IAEA kan til enhver tid ledsage Beredskabsstyrelsen eller en myndighed bemyndiget efter § 3, stk. 3, eller § 8, stk. 8, i forbindelse med udførelse af tilsyns- og kontrolopgaver efter denne lov og forskrifter, der er fastsat i medfør af denne lov. Herved sikres det, at inspektører fra IAEA kan foretage de inspektioner og kontroller, som agenturet er berettiget til i medfør af Kongeriget Danmarks sikkerhedskontrolaftale og tillægsprotokol gældende for Grønland, uden at der tillægges agenturet kompetence til myndighedsudøvelse. IAEA skal således over for Beredskabsstyrelsen anvise den kontrol mv., agenturet ønsker at få udført, og inspektører fra agenturet kan herved ledsage Beredskabsstyrelsen, som foretager den ønskede kontrol. Efter § 3, stk. 3, og § 8, stk. 8, kan Beredskabsstyrelsen bemyndige andre myndigheder til bl.a. at udføre tilsyns- og kontrolopgaver, og inspektører fra IAEA kan ledsage også disse. Herved sikres det, at IAEA kan foretage inspektioner også i de tilfælde, hvor Beredskabsstyrelsen måtte være forhindret i at komme frem for at udføre inspektion, eksempelvis på grund af vejrlig, ved at ledsage en given bemyndiget myndighed.

Til § 10

Efter *stk. 1* gælder, at ved en international overførsel af nukleart materiale udvundet i Grønland skal der være indgået en mellemstatslig aftale mellem udenrigsministeren på vegne af Kongeriget Danmark og det pågældende land herom. Ved indgåelse af en mellemstatslig aftale skal det sikres, at der ikke sker overførsel af nukleart materiale til andre lande, som ikke har påtaget sig tilstrækkelige internationale sikkerhedskontrolforpligtelser og herved ikke har påtaget sig at medvirke til at sikre, at nukleart materiale udvundet i Grønland alene udnyttes til fredelige formål. Den nærmere fremgangsmåde for udarbejdelse og undertegning af en mellemstatslig modtagerstatsaftale samt de krav, som udenrigsministeren som udgangspunkt vil stille i en mellemstatslig modtagerstatsaftale, følger punkt. 7 i fælleserklæringen om sikkerhedskontrol, der er vedlagt som bilag 1 til lovforslaget. Det omfatter, at nukleart materiale alene eksporteres til stater, der har tiltrådt ikke-spredningstraktaten, at modtagerlandet er omfattet af IAEA's sikkerhedskontrolaftale og tillægsprotokollen, eller i tilfælde af de fem anerkendte

kernevåbenmagter, disse staters tilsvarende foranstaltninger, at bilaterale aftaler om sikkerhedskontrol skal være gældende i tilfælde af, at IAEA's sikkerhedskontrol skulle bortfalde, at internationale standarder for fysisk beskyttelse gælder for det modtagne nukleare materiale, at der foreligger forudgående tilladelse fra rigsmyndigheden til overførsel af nukleart materiale fra Grønland til et andet land end det forudsatte modtagerland, at handelskontrakter for eksport af nukleart materiale fra Grønland skal indeholde en klausul om, at kontrakten er betinget af en mellemstatslig modtagerstatsaftale, og at importerende lande er ansvarlige for håndtering af affald og andre produkter, som opstår ved brug af nukleart materiale fra Grønland i de pågældende lande.

Efter *stk. 2* gælder, at i særlige tilfælde kan udenrigsministeren beslutte, at der kan ske international overførsel af mindre mængder nukleart materiale udvundet i Grønland, uden at der er indgået en mellemstatslig aftale herom. Ved særlige tilfælde forstås herved eksempelvis, at der skal sendes prøver af udvundet nukleart materiale fra Grønland i mindre mængder til nærmere undersøgelser i et land, der i øvrigt lever op til de internationale sikkerhedskontrolforpligtelser. Udenrigsministerens afgørelse herom sker efter en konkret anmodning, og der kan til afgørelsen knyttes de vilkår og betingelser, som vurderes at være nødvendige af hensyn til overholdelse af Kongeriget Danmarks internationale sikkerhedskontrolforpligtelser.

Efter *stk. 3* gælder, at udenrigsministeren kan bemyndige Beredskabsstyrelsen til at træffe beslutning efter *stk. 2*.

Til § 11

Efter *stk. 1* gælder, at foranstaltninger efter kriminallov for Grønland idømmes den, som 1) undlader at overholde sikkerhedskontrolforpligtelser, der følger af denne lov eller forskrifter, der er fastsat i medfør af denne lov, eller særlige kontrolbestemmelser, der er fastsat efter § 6, stk. 1, 2) meddeler urigtige eller vildledende oplysninger til eller fortier oplysninger over for tilsynsmyndigheden, jf. § 8, stk. 2, 3) undlader at give adgang til inspektioner og gennemførelse af de fornødne kontrolforanstaltninger, jf. § 8, stk. 3-4, eller 4) undlader at efterkomme pålæg mv., som er meddelt til den pågældende efter af denne lov, jf. § 8, stk. 5-6, eller efter forskrifter, der er fastsat i medfør af denne lov.

Efter *stk. 2* gælder, at i forskrifter, der udfærdiges efter loven, kan der fastsættes foranstaltning for den, der forsætligt eller groft uagtsomt overtræder bestemmelserne i forskrifterne.

Til § 12

Efter bestemmelsen gælder, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) kriminalretligt ansvar efter reglerne i kapitel 5 i kriminallov for Grønland.

Til § 13

Efter bestemmelsen gælder, at loven træder i kraft den 1. juli 2016.

Samtidig med lovens ikrafttræden vil der blive udstedt en bekendtgørelse om ændring af den gældende bekendtgørelse nr. 315 af 27. juni 1972 om kontrol med den fredelige udnyttelse af nukleare materialer, således at denne ophæves for Grønland.

Fælleserklæring mellem Udenrigsministeriet og Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel om sikkerhedskontrol med nukleare materialer

Formål

Formålet med nærværende fælleserklæring mellem Udenrigsministeriet og Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel om sikkerhedskontrol (safeguards) med nukleare materialer og anlæg i Grønland (herefter Erklæringen) er at aftale strukturen for Kongeriget Danmarks varetagelse af internationale sikkerhedskontrolforpligtelser i forbindelse med udvinding og eksport af uran fra Grønland.

Kongeriget Danmarks internationale sikkerhedskontrolforpligtelser følger af Traktaten om ikke-spredning af kernevåben (NPT), der blev ratificeret i 1968, og den deraf følgende Sikkerhedskontrolaftale mellem Kongeriget Danmark og IAEA fra 1972, der er gældende for Grønland, samt Tillægsprotokolaftalen vedrørende Grønland mellem Kongeriget Danmark og IAEA, der blev underskrevet den 22. marts 2013.

Sikkerhedskontrol er betegnelsen for de tekniske foranstaltninger mv., der benyttes til at sikre efterlevelsen af de traktatmæssige forpligtelser til, at nukleare materialer og anlæg udelukkende anvendes til fredelige formål. Formålet med disse tekniske foranstaltninger mv. er rettidigt at opdage omdirigering af nukleare materialer fra fredelige aktiviteter til kernevåben, til andre nukleare sprænglegemer eller til ikke-kendte formål samt afskrækkelse fra sådan anvendelse af nukleare materialer gennem risikoen for hurtig opdagelse.

Præambel

Med Erklæringen er parterne enige om i fællesskab at etablere en dansk-grønlandsk sikkerhedskontrolstruktur mellem Udenrigsministeriet og Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel til at varetage sikkerhedskontrolforpligtelserne i Grønland. Strukturen er baseret på samarbejde, gensidig respekt og ligeværd, hvor efterlevelse af sikkerhedskontrolforpligtelser er en fælles opgave for Udenrigsministeriet og Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel. Erklæringen ændrer ikke på den gældende kompetencefordeling mellem Danmark og Grønland.

Regeringen har til hensigt at fremsætte lovforslag om sikkerhedskontrol af nukleare materialer og anlæg i Grønland med henblik på at sikre overholdelse af NPT og Kongeriget Danmarks

sikkerhedskontrolforpligtelser under IAEA samt at sikre, at de højeste internationale standarder på området, som de bl.a. kommer til udtryk i Australien og Canada, følges. Den kommende lovgivning skal blandt andet sikre de nødvendige beføjelser og foranstaltninger, der skal gøre det muligt at leve op til IAEA's rapporteringskrav, IAEA's krav om at etablere et nukleart bogholderisystem samt regler om IAEA's inspektioner i Grønland, jf. forpligtelserne i Kongeriget Danmarks sikkerhedskontrolaftaler med IAEA. Parterne er enige om, at det i den kommende lovgivning og regulering fastsættes, at inspektører fra grønlandske myndigheder, rigsmyndigheden og IAEA i nærmere bestemt omfang i overensstemmelse med Kongerigets internationale forpligtelser skal have adgang til relevante lokaliteter og materialer, der er undergivet sikkerhedskontrol i Grønland. Naalakkersuisut har til hensigt at fremsætte beslutningsforslag til rigslovgivning, som vedrører Grønland, til udtalelse i Inatsisartut. Naalakkersuisut har endvidere til hensigt at fremsætte den nødvendige lovgivning og regulering på overtagne sagsområder med relevans for sikkerhedskontrol i Grønland. Parterne er enige om, at sikkerhedskontrolmyndighederne i Danmark og Grønland skal være funktionelt uafhængige af uretmæssig påvirkning, jf. IAEA guidelines om uafhængighed og adskillelse af regulerende funktioner. Der er desuden enighed om, at en vigtig forudsætning for, at sikkerhedskontrolmyndighederne kan udøve deres funktioner uafhængigt, er, at de har de nødvendige ressourcer og den nødvendige tekniske kapacitet. Der tages forbehold for den efterfølgende politiske godkendelsesproces i Folketinget og i Inatsisartut af lovgivningen til implementering af sikkerhedskontrolforpligtelserne for nukleare materialer og anlæg. Erklæringen indgås i tilknytning til samarbejdsaftalen mellem regeringen og Naalakkersuisut om samarbejde vedrørende de særlige udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitiske forhold, der knytter sig til udvinding og eksport af uran og andre radioaktive stoffer i Grønland.

Opgavefordeling i den dansk-grønlandske myndighedsstruktur for sikkerhedskontrol med nukleare materialer og anlæg i Grønland

1. Dansk-grønlandsk myndighedsstruktur

- 1.1. Udenrigsministeriet er som rigsmyndighed for sikkerhedskontrol i Kongeriget Danmark, ”State Regulatory Authority”, det formelle kontaktpunkt til IAEA.
- 1.2. Udenrigsministeriet og Beredskabsstyrelsen aftaler den nærmere interne danske opgavefordeling vedrørende sikkerhedskontrol under hensyn til respektive faglige kompetencer. Beredskabsstyrelsen varetager på rigsmyndighedens vegne sikkerhedskontrolopgaver, herunder etablering og vedligeholdelse af et fælles elektronisk

nukleart bogholderisystem, der er en del af ”*State System of Accounting for and Control of Nuclear Material*” (SSAC), jf. Erklæringens punkt 2, fastsættelse af sikkerhedskontrolbestemmelse overfor operatører, jf. Erklæringens punkt 3.1 og punkt 5.1.samt tilsyn og inspektioner, jf. Erklæringens punkt 4.

- 1.3. Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel samarbejder med rigsmyndigheden og IAEA om at gennemføre sikkerhedskontrolforpligtelserne, jf. Erklæringens punkt 2-6.

2. Fælles elektronisk bogholderisystem for nukleare materialer

- 2.1. Rigsmyndigheden skal i samarbejde med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel etablere og drive et fælles elektronisk bogholderisystem for nukleare materialer, der skal benyttes til at føre regnskab med og kontrollere nukleare materialer, herunder i forhold til brug og bevægelser og monitorering af import og eksport med henblik på at bidrage til rettidigt at opdage muligt tab eller uautoriseret brug eller fjernelse af nukleare materialer, jf. sikkerhedskontrolaftalerne mellem IAEA og Kongeriget Danmark samt IAEA’s guidelines.
- 2.2. Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel modtager og indhenter på rigsmyndighedens vegne data, oplysninger og rapporteringer fra operatører underlagt sikkerhedskontrol i Grønland, jf. punkt 3.1, og validerer og indlægger disse i det fælles elektroniske bogholderisystem. Hvis Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel på baggrund af operatørens indberetning konstaterer behov for at korrigere data eller oplysninger, informeres rigsmyndigheden forinden herom. Originale data, oplysninger og rapporteringer fra operatører videresendes i elektronisk form automatisk til rigsmyndigheden.
- 2.3. Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel sender løbende og i øvrigt efter anmodning fra rigsmyndigheden påkrævede rapporter til rigsmyndigheden, der verificerer informationerne med henblik på at sikre, at der er ført regnskab med alle nukleare materialer, og at gældende sikkerhedskontrolregler er overholdt, jf. punkt 3.1 og 3.3.

3. Sikkerhedskontrolforpligtelser og definitioner

- 3.1. Rigsmyndigheden fastsætter i koordination med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel rapporteringsforpligtelserne for sikkerhedskontrol på grundlag af IAEA’s krav, herunder reglerne for operatørers regnskab med beholdning af nukleare materialer, driftsoplysninger og øvrige rapporteringsforpligtelser.

- 3.2. Parterne er enige om, at rigsmyndigheden i forhold til den praktiske implementering af sikkerhedskontrolforanstaltningerne anvender definitioner, der svarer til de definitioner, der fremgår af Kommissionens forordning (Euratom) nr. 302/2005 af 8. februar 2005 om anvendelse af sikkerhedskontrol inden for Euratom, (artikel 2) og tilsvarende krav, som stilles til operatører inden for Euratom til anmeldelse af grundlæggende tekniske data (kapitel II), regnskabs- og kontrolforpligtelser (kapitel III), rapporteringsbestemmelser for malmproducenter (artikel 24) og forpligtelser om rapportering af affald (artikel 30, 31, og 32), jf. Euratom forordning 302/2005 og evt. kommende ændringer hertil. Der forudsættes dog forhandlinger mellem parterne om det hensigtsmæssige ved sådanne ændringer.
- 3.3. Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel medvirker efter aftale til at sikre, at operatøren lever op til de gældende sikkerhedskontrolregler, herunder vedrørende regnskab med nukleare materialer og rapportering. Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel udarbejder bidrag til rapporter og information til IAEA, der sendes til rigsmyndigheden.
- 3.4. Rigsmyndigheden opfylder rapporteringsforpligtelserne til IAEA og sender rapporter og information om det nukleare regnskab og andre relevante oplysninger til IAEA.

4. Inspektioner fra IAEA og fra sikkerhedskontrolmyndighederne i Danmark og Grønland

- 4.1. Inspektører fra rigsmyndigheden og fra grønlandske myndigheder, og i nærmere bestemt omfang inspektører fra IAEA, har i overensstemmelse med Kongerigets internationale sikkerhedskontrolforpligtelser og relevant lovgrundlag, adgang til relevante lokaliteter og materialer, der er undergivet sikkerhedskontrol i Grønland med henblik på at udføre de fornødne sikkerhedskontrolforanstaltninger.
- 4.2. Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel varetager efter nærmere aftale med rigsmyndigheden sikkerhedskontrolinspektioner på vegne af rigsmyndigheden. Dette omfatter anmeldte sikkerhedskontrolinspektioner med passende mellemrum, men kan også omfatte uanmeldte inspektioner eller inspektioner med kort varsel.
- 4.3. Rigsmyndigheden foretager anmeldte sikkerhedskontrolinspektioner med passende mellemrum, men kan også foretage uanmeldte inspektioner eller inspektioner med kort varsel i alle faser af uranhåndteringen. Det er normal procedure, at grønlandske myndigheder deltager i rigsmyndighedens inspektioner for at styrke samarbejde og vidensdeling.

- 4.4. Ved en sikkerhedskontrolinspektion foretaget af Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel udarbejder Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel en inspektionsrapport, der sendes til rigsmyndigheden. Rigsmyndigheden udarbejder på baggrund af inspektionsrapporten og i koordination med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel en opfølgingsplan til operatøren. Opfølgingsplanen meddeles til operatøren af Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel. Ved en sikkerhedskontrolinspektion foretaget af rigsmyndigheden udarbejder rigsmyndigheden en inspektionsrapport og efterfølgende i koordination med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel en opfølgingsplan, som Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel meddeler til operatøren. Ved en inspektion foretaget af IAEA modtager rigsmyndigheden IAEA's inspektionsrapport og deler den med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel. Rigsmyndigheden udarbejder i koordination med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel en opfølgingsplan, som Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel meddeler til operatøren.
- 4.5. Rigsmyndigheden orienterer Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel inden rigsmyndigheden træffer afgørelser, herunder om påbud, forbud og standsning af drift, som er nødvendige af hensyn til at sikre efterlevelse af sikkerhedskontrolforpligtelserne. De kompetente grønlandske myndigheder på råstofområdet træffer efterfølgende afgørelser om de konkrete foranstaltninger i forbindelse med standsning af drift.

5. Sikkerhedskontrol ved transport, eksport og import af nukleare materialer

- 5.1. Rigsmyndigheden fastsætter regler om, at operatøren skal notificere rigsmyndigheden og de grønlandske myndigheder forud for national og international transport af nukleare materialer, ved nukleare materials afsendelse og ankomst til destination samt hurtigst muligt ved uforudsete hændelser under transport med nukleare materialer.
- 5.2. I forhold til den praktiske implementering af sikkerhedskontrolforanstaltningerne ved overførsel af nukleare materialer mellem lande anvender rigsmyndigheden tilsvarende forpligtelser, som stilles til operatører inden for Euratom, jf. kapitel IV i Euratom forordning 302/2005, samt tilsvarende forpligtelser for forsendelser af malm (artikel 25) og forpligtelser over for transportører, agenter og formidlere (artikel 26, 27 og 28), jf. Euratom forordning 302/2005 og evt. kommende ændringer hertil. Der forudsættes dog forhandlinger mellem parterne om det hensigtsmæssige ved sådanne ændringer.

5.3. Rigsmyndigheden notificerer IAEA ved international transport, import og eksport af nukleare materialer.

6. Bestemmelser om foranstaltninger

6.1. I den kommende lov om sikkerhedskontrol med nukleare materialer og anlæg i Grønland fastsættes i relevant omfang bestemmelser om foranstaltninger for overtrædelse af lovens bestemmelser. Bestemmelserne om foranstaltning har navnlig til hensigt at sikre, at operatørerne overholder de forpligtelser, der påhviler dem i medfør af loven, herunder eksempelvis forpligtelser til at afrapportere, afgive oplysninger og sikre adgang for kontrolmyndigheder til ejendomme, udvindingsmateriel mv. For så vidt angår alvorlige overtrædelser som f.eks. tyveri af eller ulovlig omgang med radioaktive stoffer mv. finder bestemmelserne i kriminalloven for Grønland anvendelse.

7. Mellemstatslige modtagerstatsaftaler

7.1. Det er en forudsætning for eksport af nukleare materialer fra Grønland, at der foreligger mellemstatslige modtagerstatsaftaler, forstået som bilaterale aftaler med tredjelande om krav til landets efterlevelse af internationale ikke-spredningsforpligtelser og bindende juridiske forpligtelser i forhold til håndteringen af det modtagne materiale i hele brændselscyklussen. Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel retter henvendelse til Udenrigsministeriet, når der er grundlag for at udarbejde bilaterale aftaler med tredjelande om krav til landets efterlevelse af internationale ikke-spredningsforpligtelser. De mellemstatslige modtagerstatsaftaler udarbejdes af Udenrigsministeriet i koordination med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel.

7.2. Mellemstatslige modtagerstatsaftaler undertegnes i overensstemmelse med selvstyrelovens § 13, stk. 3.

7.3. De overordnede krav, som rigsmyndigheden som udgangspunkt vil stille i en mellemstatslig modtagerstatsaftale, er blandt andet:

- At uran alene eksporteres til stater, der har tiltrådt NPT.
- At modtagerlandet er omfattet af IAEA's sikkerhedskontrol og tillægsprotokollen, eller – i tilfælde af de fem anerkendte kernevåbenmagter – disse staters tilsvarende foranstaltninger.
- At bilaterale aftaler om sikkerhedskontrol skal være gældende i tilfælde af, at IAEA's sikkerhedskontrol skulle bortfalde.

- At internationale standarder for fysisk beskyttelse gælder for det modtagne nukleare materiale.
- At der foreligger forudgående tilladelse fra rigsmyndigheden til at overføre nukleare materialer fra Grønland til et andet land end det forudsete modtagerland.
- At handelskontrakter for eksport af uran fra Grønland skal indeholde en klausul om, at kontrakten er betinget af en mellemstatslig modtagerstatsaftale.
- At importerende lande er ansvarlige for håndtering af affald og andre produkter, som opstår ved brug af uran fra Grønland i de pågældende lande.

8. Samarbejde med internationale institutioner på sikkerhedskontrolområdet

- 8.1. Rigsmyndigheden deltager i samarbejdet med internationale institutioner på sikkerhedskontrolområdet, der udover IAEA blandt andet kan være Euratom, Nuclear Suppliers Group, Zangger-komiteen og FN.
- 8.2. Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel inddrages i samarbejdet med internationale institutioner på sikkerhedskontrolområdet og deltager sammen med rigsmyndigheden i internationale møder som en del af kongerigets delegation i overensstemmelse med selvstyreloven.